Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5186 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 21/6 ՄԱՐՏ 1903 ՈՒՐԲԱԹ 7 ՁԻԼՀԻՃՃԷ 1320 Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5186

درعليه ده غلطه ده «آره ولك» غزته سى اداره خانه سى

Նամակ կամ ու եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Քամանճօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ ու ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղրշ.
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆրն.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով։
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի։
Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն։

20 ՓԱՐԱ 20

ՆՊԱՏԱԿԱՅԱՐՄԱՐ ԲԱՐԵՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Վերջերս ծանուցուած բարերարութեանց մէջէն յոյժ խանդաղատելի զգացմանց արդիւնք է այն 25 ոսկիի նուիրատուութիւնը, զոր ինքզինքը յայտնել չուզող բարեսէր մը ըրած է, որպէս զի Զէյթունի մէջ ճարակող եւ այնքան մանուկներ զոհ տանող ծաղկախտին բարձման վերաբերեալ միջոցներուն համար գործածուի։ Տարակոյս չկայ թէ Պատրիարքարանի տրամադրութեան տակ դրուած սոյն նուիրատուութիւնը ուղղակի իր նպատակին պիտի գործածուի ո՛րչափ հնար է շուտ, ծաղկախտի զոհերուն թիւը դեռ աւելի չշատցած։ Լաւագոյն նպատակ մը չէր կրնար ընտրել անծանօթ բարերարը, եր սիրայօժար նուէրն ընելու համար, ըստ որում յայտնի է թէ ծաղկախտին առաջքը առնելու միջոցը գիտնականօրէն գտնուած է, բաւական է որ ժողովուրդը տեղեակ ըլլայ այդ հնարքներուն եւ ջանայ կիրառութեան դնել եւ անոնցմէ օգտուելու կերպը գիտնայ։ Մինչ եւ հա այդ առողջապահիկ միջոցները ի գործ դնելու դիւրութիւն մը ընծայելու համար է որ ազնիւ մարդասէրը ըրած է իր նպատակայարմար նուէրը, որ թէպէտ անբաւական՝ ամբողջ գիւղաքաղաքի մը համար, բայց նորէն բաւական նպաստ մըն է եւ շատ գեղեցիկ կերպով ի վեր կը հանէ նուիրատուին բարեսիրական ոգին, որ շարժած է անկեղծ կարեկցութենէ դէպ ի խեղճ մանուկներ, որոնք կեանքի արեւէն կը զրկուին այդքան կանուխ, անգութ ծաղկախտին անողոք հարուածներուն զոհ երթալով։ Ո՛րչափ լաւ կ'ըլլար, եթէ ուրիշ մէկ քանի մարդասէր անհատներ ալ մէյ մէկ նպաստ աւելցնէին եղած 25 ոսկի նուէրին վրայ, որպէս զի կարելի ըլլար աւելի ընդարձակ սահմանի վրայ գործադրել առողջապահական միջոցները բնութեան այդ պատուհասին դէմ։

Այս առթիւ կ'արժէ գիտնալ թէ ծաղկախտէ զատ կեղծմաշկն ալ նախճիրներ կը գործէ գաւառներու մէջ, թէեւ անոր դարմանն ալ գտնուած է շատոնց ի վեր եւ տարածուած աշխարհի գրեթէ ամէն կողմ։ Օրինակի համար կեղծմաշկը, որուն չիճուկին գիւտը եւ կիրառութեան եղանակը անծանօթ նորութիւններ չեն թէպէտ, բայց եւ այնպէս դեռ բազմաթիւ գաւառներ կան, որոնք ամէն տարի բազմաթիւ զոհեր կուտան այդ ախտին, անոր համար՝ որ կամ պատրաստ չիճուկներ չեն գտնուիր այն տեղեր եւ կամ անոնց կարեւորութիւնը ըմբռնել-՛ վայրկեան մը առաջ գործադրութեան դնելու կանխազգոյշ հոգածութեան փոյթեռանդութիւն կը պակսի։ Թո՛ղ թէ կան անանկ տեղեր ալ, ուր կարող ու ձեռնհաս բժիշկ չի գտնուիր, որ գիտնայ վստահութիւն ներշնչել հասարակութեան, եւ հրաւիրուիլ չիճուկի ներարկման գործողութեանը։

Արդ, այդպիսի տեղերը եթէ առողջապահիկ միջոցներու ծանօթութիւնը ըմբռնելի կերպով ընդհանրանայ, չիճուկներ անպակաս ըլլան, կիրառութեան միջոցները տրամադրելի գտնուին, ինչպէս եւ ձեռնհաս բժիշկներ ալ իրենց ներկայութեամբ փայլին, բնական է թէ կեղծմաշկը հալածական կը փախչի, մանուկները անվնաս կը մնան եւ մայրերը իրենց սիրասուն զաւակներու ալեկոծ կորուստը ողբալու դժբաղդութիւնը չեն ունենար։ Ուրեմն ո՛րքան մեծ մարդասիրութիւն կ'ըլլայ, այդ միջոցները հայթայթելու համար, նպաստներ ընել այնպիսի խեղճ տեղերու համար, որոնք զուրկ են անոնցմէ։ Գիտենք թէ դժուար է ամէն տեղի հասնիլ, ամէն պակաս լրացնել, ամէն կարօտութեան դարման տանիլ, բայց Զէյթունի ծաղկախտին դէմ կռուելու համար անծանօթ բարերարին ինքնաբերաբար ըրած նուիրատուութիւնը սա խորհրդածութիւնը ընել կուտայ մեզ թէ անկարելի բան մը չէ տեսնել օրին մէկը որ ուրիշ մարդասէր մը ելլէ ուրիշ գաւառի մը մէջ, զոր օրինակ կեղծմաշկին դէմ կռուելու միջոցները հայթայթէ եւ ատոր համար մասնաւոր գումար մը նուիրէ։

Անգամ մը որ այս զգացումը մտնէ մեր մէջ, յուսալի թէ հետզհետէ կը ծաւալի, իսկ առաջնութեան փառքը միշտ այն բարեսէր անձին պիտի մնայ, որ իր տեսակին մէջ առաջին նուէրն ըրաւ՝ Զէյթունի ծաղկախտին բարձման միջոցները հայթայթելու նպատակով։

Բարերարելու այս տեսակները շատ աւելի համաձայն են արդի ժամանակի մարդասիրական ըմբռնումներուն եւ առաքինական պահանջներուն, քան, օրինակի համար, եկեղեցիի մը ջահ կամ պատկեր նուիրել։ Որովհետեւ ոչ մէկ բարերարութիւն աւելի մեծ է քան մարդկային կեանքեր փրկել բնական պատուհասներէ, ինչպէս են հիւանդութիւններ, որոնց դէմ կռուիլը դիւցազնութեանց կատարելութիւնն է եւ քաջութեանց ազնուագոյնը։ Մաղթելի է ուրեմն որ շատ ընդհանրանայ բարերարելու այս ձեւը մեր հասարակութեանը մէջ, որ շատ անգամ տալ գիտէ, բայց ինչի համար տալուն կերպը չի գիտեր։

ՑՈՒՍԱՆ

ՄԵԾ ՊԱՀՔԻ ԺԱՄԱՆՑ

ԱԼԵՔՍԱՆՏՐ ԲՈՓԻ «ՓՈՐՁ»Ը

Բ.

Դիտաւորութիւն չունիմ հատորներ գրելու Պ. Լ. Բիրիչճեանի անբաւական ուսմանը վրայ՝ որ անտարբեր կը ձգէ զիս, ինչպէս եւ համրութիւնը, եւ ուրկէ մեծապէս վնասուողը նոյն ինքն եղաւ։

Չեմ կրնար, սակայն, դիմադրել փորձութեան մը որ զիս կը մղէ շարունակելու ընդդիմախօսիս բազմաթիւ սխալներուն թուումը եւ բացատրութիւնը։

Առնենք ebb եւ flow բառերը (էջ 29, եւ Բոփի 239րդ տողը), զոր ես թարգմանած եմ մակընթացութիւն եւ տեղատուութիւն, աւելցնելով ելեւէջ բառն ալ՝ աւելի դիւրըմբռնելի ընելու համար զանոնք հայ ընթերցողին։ Եթէ ես չանդրադարձայ այս թարգմանութեանս վրայ, իր կողմէն ալ Պ. Լ. Բիրիչճեան զգուշացաւ վիճելու եւ բացատրելու, բնականաբար իր ուսման անբաւականութեամբը։ Լաւագոյն էր որ նուազ ինքնահաւան ըլլար եւ աւելի համեստութիւն ունենար գէթ խորհրդակցելու։

Ցետոյ՝ 241րդ տողին մէջ կայ quiet tenor, երգերու ընթացքին մասին, զոր ես թարգմանած եմ «Երգերը կը պահեն խաղաղ կերպարանք մը», այսինքն stamp, character։

Պ. Լ. Բիրիչճեան կ'առաջարկէ «խաղաղ վեհանաբար մը...., այսինքն մարդու ձայնին էն բարձրը, երգիչներուն բեմը բամբ։ Զանդրադառնար թէ տող մը առաջ կար low բառը՝ որ պիտի հայհոյէր վեհանաբարին ներկայութեանը դէմ։ Ես թարգմանեցի զայն իբր ծանծաղ՝ առաջնորդուելով ebb եւ flow բառերէն՝ զորս ենթադրեցի իբր նմանողութիւն երգի մը ելեւէջներուն։ Այս երկու բառերը բանալիներն են իմաստին, եւ առանց անոնց գործածութիւնը ստուգելու՝ Պ. Լ. Բիրիչճեան կը մտնէ մութ սենեակի մը մէջ, գլուխը պատին կը զարնէ։

Անցնինք ուրիշ օրինակի մը՝ զոր միշտ կը հանեմ ընդդիմախօսիս անբաւական ուսմանը տոպրակէն։

Desperate sots եւ fools համարժէք են հոս. երկուքն ալ կը նշանակեն պարզապէս fools, կամ blockeads։ Բայց քանի որ տեսնուած չէ կատաղի ապուշ մը, sot, ընդունելի է ենթադրութիւնս թէ ասոյթանասութիւն կայ, Բոփի դիտաւորութեամբը։

Ի՞նչ յարաբերութիւն կայ խմիչքի մը եւ Արիստոտելի օրէնքներուն միջեւ։ Ստոյգ է որ Բոփ գործածած է ուրիշ տեղ sot բառը, գինովի իմաստով, բայց հոս՝ ոչ։

Արդէն չգիտեմ, ինչո՞ւ անդիմադրելի հակում մը կայ Պ. Լ. Բիրիչճեանի մտքին մէջ, ամէն բան վերագրել ալքոլի, խմանութեան։ Բոփ ըսած է թէ կոմիտական քննիչ մը ամէն բան ժամանակով կը գտնէ (էջ 37) եւ զեղխահար հիւանդն ալ ամէն բան դեղին կը տեսնէ։ Պ. Լ. Բիրիչճեանն ալ ունակութիւնն ունենալ կը թուի ամէն տեղ ալքոլ, գինով, խման տեսնելու։

Երէկ առարկեց թէ spirits կը նշանակէ ալքոլ (!) միայն, փոխանակ եռանդի, զուարթութեան, որ ճիշդն է։ Այսօր կը պնդէ թէ sot խման է։

Թարգմանած էի (էջ 31). վարձուած (hackney) անսուաղ (starved) յանց ձիւնողի մը մահերգը՝ աչքի առջեւ ունենալով «մեծ մարդոց սեղանը նստող քննադատը» այսինքն ողորմելի, աղքատ, անօթի բանաստեղծ մը՝ որ լորդին սեղանին մասնակցելու համար պնակալեզութիւն կ'ընէ։ Չգիտեմ ինչո՞ւ չհաւնիր Պ. Լ. Բիրիչճեան այս ըմբռնմանս եւ կ'առաջարկէ անտեղի սրբագրութիւն մը, որ է «խեղճ ու կրակ (!!) քերթող մը»։ Արդարեւ այս շատ hackney գրուածք է, այսինքն trite, trivial, գռեհիկ։

Մինչեւ հիմա վերաքննեցի Պ. Լ. Բիրիչճեանի առաջին յօդուածը «Արեւելեան Մամուլ»ի 3րդ թիւին մէջ (էջ 58)։ Կ'անցնիմ հիմայ անոր երկրորդ յօդուածին (թիւ 4, էջ 125), որուն առաջին դիտողութիւնը (թիւ 11) պիտի վերաքննեմ ամէնէն վերջը, որովհետեւ անոր անբաւական ուսման զամբիւղին փուշն է։

Ներշնչուելով անոր 15երորդ դիտողութենէն՝ պիտի դիտել տամ Պ. Լ. Բիրիչճեանի որ՝ եթէ, ինչպէս Բոփ կ'ըսէ, «միայն գիտնալը՝ դատաւորի մը կէս գործն է», ապա ուրեմն, կը հարցնեմ իրեն, ո՞վ կացոյց զքեզ դատաւոր ի վերայ «Փորձիս»։ Երբ ան կէս գործն անգամ չէք կարող ամբողջութեամբ կատարել, մնասելով ձեր անբաւական ուսումէն, ինչ յանցանք ունի Բոփ եթէ չեն միաւորիր ձեր մէջ անոր պահանջած պայմանները, այսինքն՝ «ճաշակ, դատողութիւն եւ գիտութիւն»։ Ճաշակեցինք արդէն ձեր անբաւական գիտութենէն, ունեցանք պատկառելի նմոյշներ ձեր դատողութեան հասողութենէն, եւ լաւագոյն է որ լռութեամբ անցնիմ ձեր ճաշակին վրայէն։ Բոփի սահմանած քննադատը պարտի նաեւ ունենալ սէր ճշմարտութեան եւ միամտութեան (ձեր բառովը՝ անաչառութիւն)։ Եթէ ըսէի թէ աս յատկութիւններուն շողորթն անգամ չեմ գտներ ձեր եւ ձեր ընկերակից Պ. Ն. Թօքաթլեանի շաղփաղփուլից արձակին մէջ, թերեւս զարմնալ չհասկնայիք այդ «շողորթ» բառին նշանակութիւնը, եւ մտաբերիդ վեր առնէիք «մուսի»ն պօռալով։

Էջ 40, Թարգմանած եմ. «բարձրախօս անմտութիւնը կը պայթի բոլոր զօրութեամբը» in full volleys, a burst, զոր Պ. Լ. Բիրիչճեան կ'ուզէ անպատճառ վերածել նախատինքի տարափներ թարգմանութեանը։ Պէտք էր նուազ քմահաճոյք, եւ աւելի անաչառութիւն (!)։ Աւելցնե՞մ նաեւ սա բացատրութիւնն ալ. tobreak, burst forth violently, որ տարբեր է նախատինքէն, եւ անոր տարափէն, եւ նոյն իսկ Պ. Մ. Նալպանդեանի «լորձնքամայթ» թուքումուրէն։

Էջ 43.— Թարգմանած եմ. «քարերը ցատկեցին (leaped) ձեւ առնելու համար, եւ մայրերը սկսան (began) պարել։ Աս կը նշանակէ քանդակագործութեան եւ ճարտարապետութեան վերածնունդը՝ զոր չգիտեմ ինչու չըմբռնեց Պ. Լ. Բիրիչճեան։ Կ'ուզէ քմահաճոյքով մը աննեապաշտել ցատկել, այսինքն to move suddenly, եւ to begin բայերը, որոնցմէ առաջինը գաղափար կուտայ յանկարծական, եւ երկրորդը՝ աստիճանաւոր յառաջադիմութեան մը, զարգացման մը։

Էջ 17.—Թարգմանած եմ. «ճանչցիր... «թէ որչափ հեռու կրնան երթալ... գիտութիւնդ։ Մի՛ նետուիր խորութենէդ «անդին։» Ընդդիմախօսիս քմահաճոյքը այնչափ հեռու կ'երթայ՝ որ կը պահանջէ գիտութիւն թարգմանել depth բառը՝ որ վերը այնքան յստակ եւ որոշ կերպով վերածուած է խորութեան, profundity of knowledge։ Իմաստակութենէ զատ ուրիշ ինչ բառով կրնան բացատրուիլ աս եւ ասոր նման անտեղի դիտողութիւնները։

Էջ 19.— Ես կը թարգմանեմ. «կը մեկնեն իմաստը բոլորովին հեռուէն», ինչպէս արդէն կ'ըսէ Պ. Լ. Բիրիչճեան. ան կ'առաջարկէ՝ «տարբեր մեկնութիւն կուտան իմաստին», ինչպէս շատ անթիւ իր խակ սովորութիւնն է։

Էջ 21.—Ես կը թարգմանեմ. «բարձրաթռիչ սխալներու», ան կ'ուզէ «մեծ սըխալներ գործել»։

Էջ 32.—Ես կը գրեմ «դպրոցական (գլխագրով) աստուածաբան» եւ երկարօրէն կը ծանօթացնեմ (էջ 54, թիւ 26) սկոլաստիկեան իմաստասիրութեան ինչ ըլլալը. Պ. Լ. Բիրիչճեան բաւական չգտներ, եւ կը վախնայ որ ընթերցողը՝ դպրոցական ածականը՝ մի՛ գուցէ մեկնէ իբր տղեկ կամ անվարժ, այսինքն, այն բառով զոր ես գործածեցի... freshman։ Մի՛ սիրտ հատցնէք շատ. մ'ալ béjaune. ընթերցողը շատո՛նց վարժուեցաւ որոշելու բուն անվարժը, freshmanը, անգլիագիտութեան եւ հայագիտութեան մէջ։

Էջ 38.— Will be Wrong հոս չունի անպատճառ ապառնիի իմաստ, որպէս զի թարգմանուած ըլլար՝ «պիտի սխալին»։ Հայերէնի մէջ ներկային գործածութիւնը աւելի կը համապատասխանէ must օժանդակին՝ որ սովորաբար կ'ընկերանայ needs մակբային։ Արդէն՝ նոյն բանը չըրի՞ր միթէ Պ. Լ. Բիրիչճեան, որ կը պնդէ, ներկային մէջ, իր գործած անցեալ բազմաթիւ սխալներուն վրայ, եւ չտար ապառնիի ամենափոքր յոյս՝ զանոնք խոստովանելու։ Հետեւութիւնը ան է որ՝ տասնըհօթերորդ դարու անգլիական բարքերը՝ զոր Բոփ կը քննադատէ, դժբաղդաբար պատշաճիլ կը թուին Պ. Լեւոն Բիրիչճեանի ծանօթ կարգ մը բարքերուն հետ՝ որոնց գլխաւորն է, հրապարակագրութեան մէջ, չճանչնալ իր սխալը եւ չխոստովանիլ զայն։ Թերեւս այս բարքերուն պատճառով է որ Պ. Բիրիչճեան ամէն ճիգ կը թափէ զրկելու համար Բոփը հնավաճառին խանութէն, որովհետեւ Բոփ ճշմարտախօս է։ Աս յատկութիւնը անհաճոյ կ'ըլլայ ընդդիմախօսիս։

—Թերութիւններդ ճանչնալու համար, կը պատուիրէ Բոփ, օգտակար ըրէ մէն մի բարեկամ — եւ մէն մի թշնամի (էջ 24)։

—Բայց զո՛ւ, կ'ըսէ ուրիշ տեղ, յօժարութեամբ խոստովանէ անցած սխալներդ, եւ ամէն օր քննէ նախորդ օրուան թերութիւններդ (էջ 38)։

«Անգլիերէնի անհմուտ մը, կ'ըսէ Պ. Լ. «Բիրիչճեան, (էջ 60, թիւ 1), պիտի ենթադրէր սխալ մը՝ but բառին առթիւ»։ Ես ինքնիրմես կը հարցնեմ. նոյն ինքն չէ՞ արդեօք անհմուտը, որ կ'ենթադրէ բուն իր սխալին, պնդելով թէ but պարտի թարգմանուիլ բայց ի, այսինքն except, մինչդեռ ես թարգմանած եմ լոկ, այսինքն only, merely, solely։ Վերջինն է ճիշդը։

Անհաւանութիւնը։—Վերգիլիոս, կ'ըսէ Բոփ, (էջ 29), կը կարծէր գեր ի վեր ըլլալ քննադատութեան օրէնքներէն, երբ առաջին անգամ յղացաւ իր գործը։ Ասոր համար՝ արհամարհեց լոկ բնութեան աղբիւրներէն քաղել, այսինքն՝ Հոմերոսէն։ Բայց երբ քննեց, զարմացաւ, դիտելով որ բնութիւն եւ եւ Հոմերոս միեւնոյնն էին։ Բոփ կ'ենթադրէ ըսելով որ Վիրգիլիոս կորանցուց, ասոր վրայ, իր յանդուգն դիտաւորութիւնը, այսինքն՝ բնութենէ դուրս քաղելու առաջադրութիւնը։ Եթէ չեմ սխալիր, մեկնութիւնը սա է եւ ճշգագոյն մեկնութիւնը։

Հակառակը՝ Պ. Լ. Բիրիչճեան կ'ըսէ թէ, «բացի բնութեան աղբիւրներէն, «չուզեց ուրիշ տեղէ քաղել»։ Որքա՛ն, ուրեմն, իրարու հակոտնեայ դիրքի մէջ կը գտնուինք։ Անշուշտ, պիտի չուշանայ այն օրը՝ ուր ձեռնհաս քննադատ մը պիտի հաճի վճիռ տալ այս զանազան կէտերուն վրայ։

ԳՐ. ՄԱԼԽԱՍ

ՍԳՏԵՆՑ ԸՆՏԵԼԻՔԸ

(ՆՈՐԱՎԷՊ)

Ա

Լայն պղտորային մայթին վրայ համադիպած էին իրարու։ Մէկը հարցուց.

—Օ՜հ, տոքթէօր, ինչպէս, Մամոլը պիտի ազատի։

—Հոգ մի՛ ըներ, օչինչ բան է. կարմրախտը վտանգաւոր չէ այնչափ։ Ապահով եմ թէ աղջիկդ պիտի ազատի. սակայն խեղճը կոյր է... անոր աչքերուն բուժումը վիրաբուժական գործողութիւն մը ընելէ կախում ունի։ Քիչ մը յետոյ ես յատկապէս պիտի աշխատիմ այս աղէտէն ազատել զայն։

Մամոլի հայրը գլուխը ճօճեց յուսահատօրէն։ Տոքթէօրը սփոփելու համար զայն, աւելցուց.

—Հոգ մի՛ ըներ, զա՛ւակս, հոգ մի՛ ըներ. վաղը պիտի տեսնես թէ սկսած է ապաքինման ճամբուն մէջ մտնել։

Այս խօսքէն անմիջապէս յետոյ, զատուեցան իրարմէ։ Բժիշկը՝ նոյն պահուն անցնող պարապ կառքի մը կառապանին նշան ըրաւ որ կենայ. մինչդեռ միւսը, որուն կերպարանքէն կը հասկցուէր թէ գործաւոր մըն է, սկսած էր քալել տխրադէմ։ Այս խոշոր մարդուն գունատ դէմքը տեսնողները խսկոյն կրնային զգալ թէ շատ վշտաբեկ է։

Կը մրմնջէր խռովի.

—82ին՝ մայրը մեռաւ. 87ին՝ աչքերը կուրացան. 90ին՝ կարմրախտի ենթակայ եղաւ։ Օ՛հ... ութը տարիէ ի վեր մինչ հիմայ որ չկրեմ. ինչ փորձա՛նք էր որ գլխուս եկաւ...»

Տան մը մինչեւ ձեղնայարկը ելլելով, փոքր մահճակալի մը ծածկոցը վեր առաւ. այստեղ կը պառկէր փոքրիկ էակ մը՝ որուն սիրունիկ դէմքը այնչափ տժգոյն էր որ մարդ խսկոյն կը փորձուէր կարծել թէ անկենդան վիճակի մէջ կը գտնուի։ Գործաւորի հաղթանդամ կրող մարդը հարցուց.

—Ինչ գէս ես, Մամոլ, լա՞ւ ես։

Աղջիկը տկար ձայնով մը պատասխանեց.

—Այո՛... կոկորդս կը չորնայ։

Հայրը սեղանին վրայ դրուած կամրնէյթօն վառեց. փոքր ամանի մը մէջ քիչ մը յասմիկի ծաղիկ եռացուց։ Հիւանդին խմցուցած միջոցին, զբօսնելու համար երգ մը կ'երգէր. յետոյ նորէն իր աղջկան անարին քով գալով՝ ըսաւ.

—Բնաւ հոգ մի՛ ըներ, Մամոլս. երկու երեք օրէն հիւանդութեանդ հետքն անգամ չպիտի մնայ։ Նորէն պտտելու պիտի երթանք քեզի հետ։ Տեղ մը կար՝ որուն ծաղկափթիթ եղերեւանիներուն բոյրէն շատ կ'ախորժէիր. անհա նորէն հոն կ'երթանք կը ճաշենք մէկտեղ. ինչ որ ըլլայ մեր շուրջը, ես բոլորը քեզի կը հասկցնեմ նորէն...։

—Շատ լաւ...։

—Օր մըն ալ կենդանաբանական պարտէզը կ'երթանք. փիղերու վրայ կը հեծցնեմ քեզ. այծի կառքերով կը պտտցնեմ. հաւնա՞ր։

—Շատ լաւ...։

Հէք մարդն իր զաւակը զբօսնելու համար՝ շարունակ այսպիսի խօսքեր կը գտնէր ու կը խօսէր։ Կոյր Մամոլը քնացած էր այլեւս։

Բ

Շաբաթ մը յետոյ Մամոլ ապաքինած էր. ա՛լ կազդուրիչ դեղերով ապաքինումի շրջանը կ'անցնէր եւ բժիշկին յանձնարարութեան համաձայն՝ ամէն օր պատուհանին առջեւ կը նստէր արեւուն ջերմութեան հանդէպ։

Գործաւորին երեսին վրայ ժպիտ մը շողացած էր։ Ամէն առտու, գործի երթալէ առաջ, կը դրկէր զայն ու բուռն խանդաղատանօք համբոյր մը կը դրոշմէր ճակատին վրայ՝ ըսելով.

—Եթէ խելօք կենաս, Մամոլ, տոքթէօրը պիտի գայ ու փոքրիկ հրաշատեսիլ մը պիտի բանայ քու աչքերդ, պիտի բժշկէ...։

Ա՛լ այս խօսքը յանկերգ մը դարձած էր՝ զոր այս ծագուկն ամէն օր կը լսէր մեծ ուշադրութեամբ։

—Տոքթէօր ըսաւ թէ պիտի բուժէ աչքերդ, եթէ խելօք կենաս...։

Ա՛խ, փոքրիկ Մամոլը ո՛րչափ կ'ուրախանար այս բանին վրայ. ու ո՛րչափ կը տրոփէր սիրտը, մտածելով թէ առջեւան պէս նորէն պիտի կրնար տեսնել ամէն բան...։

Առաւօտ մը՝ ըսաւ իր հօրը.

—Կը տեսնես որ միշտ խելօք կը կենամ. ե՞րբ պիտի գայ տոքթէօրը։

—Քիչ մը ժամանակ կայ դեռ, աղջիկս, դրամ պէտք է...։

—Ո՞րքան...

—Քսակ մը լեցուն դրամ...։

—Օ՛հ, այդ ո՛րչափ շատ է։

Այս խօսքը քիչ մը յուսահատութիւն պատճառեց աղջկան. զուարթութիւնը կորսնցուց։ Ինչպէս պիտի գտնէին այսքան դրամ։ Կերակուրը իրենց տան յարակից նպարավաճառանոցէն կը գնէին եւ ամէն շաբաթավերջին՝ շատ դրամ կը վճարէին։ Դեռատի աղջիկը առաւօտ մը ըսաւ հօրը.

—Այսուհետեւ ես պիտի պատրաստեմ կերակուրը. նպարավաճառէն գնելը շատ ծախք կը պատճառէ,.. այսպէս աւելի լաւ է...։

Գործաւորն այս բանը հաւանական չգտնելով՝ մեկնեցաւ առանց բան մը ըսելու։ Բայց նոյն իրիկունը, երբ իր սենեակը վերադարձաւ եւ սեղանին վրայ անուշաբոյր ապուր մը ու կրակարանին վրայ յորձնեռանդ եռացող երկու պտուկ տեսաւ, շուարեցաւ մնաց։

—Զարմա՞նք... ըսաւ, ինչպէ՞ս յաջողեցար ընել այս բաները... քանի որ աչքերդ չեն տեսներ։

—Երբ վերջապէս... եթէ մարդ կամենայ...։

—Օ՛հ, շատ լաւ, աղջիկս, ա՛լ ես ամէն իրիկուն հոս կ'ընթրեմ։

—Ահա այն ատեն թերեւս քիչ մը դրամ կարենանք աւելցնել։ Բժիշկի համար շատ դրամ պէտք է, այնպէս չէ՞։

Գ

Հէք աղջիկը՝ մտածելով թէ օր մը աչքերը պիտի բացուին, քաղցրիկ երազներու մէջ կ'օրօրուէր։

Դրամ աւելցնելու, խոհանոցի ծախսերը ըստ կարի նուազեցնելու համար՝ կը ցուցնէր այնպիսի արտասովորութիւններ՝ որոնք միայն կոյրերուն ուշիմութեան արդիւնքը կրնային ըլլալ։ Երբ մութը վրայ հասնէր, իսկոյն փողոցը կը վազէր. ամէնէն աժան բանջարեղէններէն կը գնէր. յետոյ ամէն ճիգ կը թափէր, լաւ եփելու համար աղօթքներ կ'ընէր, երբեմն, կ'եր-

---

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (39)

ԱՆԱԹՈԼ ՖՐԱՆՍ

ԿԱՐՄԻՐ ՇՈՒՇԱՆ

ԺԹ

Այն պահուն երբ Ռոպէր կոմսակը դարձուցած էր մանկամարդ կնոջ, այս վերջինը նշմարեց միս Պէլը ու Ալպէրթինէլի իշխանը, որոնք վաճառքի կայարանէ մը դուրս կ'ելլէին, Անգլուհին հացէրին եկած զանգակ մը առնելու համար։

Թէրէզ, որ անոնց սայլակին մէջ նըստած էր, սկսաւ մտատանջութիւն զգալ թէ մի գուցէ Անգլուհին եւ իշխանը զինքը տեսած ըլլան Ռոպէրի հետ։

Երբ տուն դարձաւ, Տէչարթը իրենց կը սպասէր պարտէզին մէջ, թերասին պատշգամին կրթնած։

Քանդակագործը երբ տեսաւ Թէրէզը, ըսաւ.

—Սակայն ինծի խոստացաք հոս պարտէզին մէջ գտնուիլ։ Ժամէ մը ի վեր ձեզի կը սպասեմ։ Պէտք չէր որ դուրս ելլէիք։ Ձեր բացակայութիւնը զարմացուց եւ վհատեցուց զիս։

Թէրէզ տարտամօրէն պատասխանեց թէ կայարան երթալու ստիպուած էր։

Այդ միջոցին Շուլէթ ներս մտաւ ու իրեն յատուկ խկատիպ խօսակցութեան մը սկսաւ։ Միս Պէլ լսելով Ռոպէր լը Մէնիլի Ֆլորենցա ժամանումը, ցաւ յայտնեց զայն հրաւիրած չըլլալուն համար։

Ճաշէն առաջ Տէչարթը մասնաւոր երեւոյթ մը ունէր. երբ Թէրէզ իր ձեռքը երկարեց, զգաց թէ անիկա կը խուսափէր իրենին մէջ սեղմելէ ձեռքը։

Յաջորդ առտուն, երբ Թէրէզ գնաց Ալֆիէրի փողոցին տաղաւարը, անձկալից գտաւ Տէչարթը։ Նախ փորձեց հրճուեցնել զայն, եռանդոտ զուարթութիւն մը ցոյց տալով։ Բայց մտայլ դէմք մը առած էր քանդակագործը։ Մանկամարդ կինը առաջ բերաւ քաղցր յիշատակներ իրենց գտնուած սենեակէն ու կատարած պտոյտներէն։

—Վրան կարմիր շուշան նկարուած դղալը զոր ինծի տուիք անցեալ օր, թէյ առած ատենս, կը գործածեմ ամէն առտու։ Եւ երբ արթնցած ատենս զայն կը տեսնեմ, կը զգամ թէ ո՛րքան կը սիրեմ քեզ։

Եւ որովհետեւ Տէչարթը քողարկուած բառերով կը պատասխանէր, Թէրէզ յարեց.

—Ձեր քով կը գտնուիմ, սակայն փոյթերնիդ անգամ չէ։ Այնպիսի գաղափարով մը մտազբաղ էք՝ զոր չեմ կրնար ըմբռնել։

—Այո՛, կը խորհիմ։

—Ի՞նչ բանի վրայ կը խորհիք։

—Ինչո՞ւ համար կը հարցնէք։ Կը խորհիմ այն բանին վրայ՝ զոր երէկ իմացայ եւ դուք ծածկեցիք ինծմէ։ Կը խորհիմ այն տեսակցութեան վրայ՝ զոր երէկ ունեցաք կայարանին մէջ։ Անշուշտ անցեալ օր նամակատունին մէջ ձգուած նամակին պատասխանն էր։ Չեմ մեղադրեր ձեզ, քանի որ իրաւունք չունիմ ատոր։ Բայց ինչո՞ւ համար կապուեցաք ինծի հետ, երբ ազատ չէիք։

Թէրէզ խորհեցաւ թէ պէտք էր ստել եւ ըսաւ թէ այդ անձը Լարիվիէր զօրավարին միջոցաւ ներկայացուած իրեն, երբեմն կը յաճախէր իր տունը, եւ թէ վերադառնալու պատճառ չկար։

—Ինծի մտիկ ըրէք, յարեց Թէրէզ, այն օրը՝ երբ անձնատուր եղայ ձեզի, կեանքս ձեզի կը վերաբերի ամբողջովին։ Եթէ տարակոյս մը, մտատանջութիւն մը ունիք, հարցաքննեցէք զիս։ Եթէ գիտնայիք թէ իմ անցեալս ո՛րքան անէութեան մէջ թաղուած է, զոհ պիտի մնայիք։ Չեմ կարծեր որ ուրիշ կին մը, ինծի պէս սիրելու կարող կին մը, կարենայ սիրոյ աւելի նոր հոգի մը ունենալ։

—Կին մը չի կրնար նախանձոտ ըլլալ երկու մարդու մը պէս, եւ ոչ ալ զգալ ինչ որ կը տառապեցնէ մեզ։

—Չեմ հասկնար, ինչո՞ւ համար։

—Ինչու համա՞ր մի, որովհետեւ կնոջ մը արեան ու միսին մէջ չկայ սիրային վայրկեանի անհեթեթ կատաղութիւնը, այն հին բնազդը՝ որ իր իրաւունքը նկատած է այրը։ Այո՛, նախանձոտ եմ։

—Բարեկամս անհեթեթ խօսքեր կ'ընէք։

—Այո՛, անհեթեթ եմ, եւ ձենէ աւելի աղէկ գիտեմ թէ դուք չէք զգար այդպէս ըլլալը։ Ձեզի պէս գեղանի ու մատղաշ կին մը սիրելը անհեթեթութիւն է։ Կը սիրեմ քեզ, կը սիրեմ քեզ, էութեանս բոլոր թափովը։

Թէրէզ ծնրադրելով Տէչարթի առջեւ, անոր ձեռքերը բռնեց եւ դէպի իրեն քաշեց զայն։

—Չեմ ուզեր որ տառապիս, չեմ ուզեր։ Բայց խենդութիւն մը պիտի ըլլար ատիկա։ Կը սիրեմ քեզ եւ միայն քեզ սիրած եմ։ Կրնաս իմ խօսքիս հաւատալ. չեմ ստեր բնաւ։

Տէչարթը համբոյր մը դրաւ մանկամարդ կնոջ ճակտին վրայ ու հառաչեց, ըսելով թէ նոյն իսկ եթէ լալէքեր ալ զինքը, դարձեալ երախտագէտ պիտի ըլլար։ Բայց յանկարծ յիշեց կայարանին մէջ հանդիպած անծանօթը ու յարեց.

—Եթէ ճշմարտապէս ալ սիրէք զիս, ինծի չափ ուրիշ մը չպիտի սիրէք։

—Բնա՛կ է կը հաւատամ թէ ուրիշ մը կը սիրեմ ես. բայց հրէշային բան մըն է ատիկա։ Ու ելեր կ'ըսէք թէ կը սիրէք զիս։ Կ'արդահատիմ ձեր վրայ, որովհետեւ խենդ էք դուք։

—Այո՛, խենդ եմ։ Նորէն ըսէք այդ բառը։

Մանկամարդ կինը ծնրադրած Տէչարթի առջեւ, անոր ծունկերը եւ սրտերը կը զգուէր։ Իր բոլոր սիրային թափով անձնատուր եղաւ։ Երբ արթնցաւ սիրահարին ծունկին վրայ, ըսաւ.

—Կը սիրեմ քեզ։

Ու հարցուց թէ ինչո՞ւ համար տխուր էր, քանի որ զոհ էր քիչ մը առաջ։

—Խօսք՝ տրտունջներդ կը նախընտրեմ քու լռութենէդ։

—Թէրէզ, մարդ շատ լաւ է երբ կը սիրէ։

Թէրէզ մահճակալին վրայ նստած կուլար։

—Թէրէզ, կ'արտասուե՞ք, ըսաւ Տէչարթը։

—Ներեցէք, բարեկամս։ Առաջին անգամն է որ կը սիրեմ եւ ճշմարտապէս կը վախնամ։

(Շարունակելի)

գէր. ու այսպէս կը պատրաստէր կերակուրը։

Գործաւորը՝ վերադարձին ախորժաբեր բոյր մը զգալով՝ կ'ըսէր.

—Օ՜հ, ի՜նչ լաւ է, աղջիկս,..ի՜նչ լաւ է. ես քու եփած կերակուրներուդ վրայ կը հիանամ. ո՜րչափ լաւ կը պատրաստես ամէն բան. թէ՛ նպարավաճառին անմաքրութենէն պրծանք եւ թէ դրամ կ'աւելցնենք. ա՛լ սկսաւ մօտենալ տօքթէօրին գալուստը։

Դժբախտ կոյրին տրտում սրտին մէջ վարդեր կը փթթէին։

Դ

Իրիկուն մը, տան միւս վարձակալները չ'լսեցին այն զուարթ երգերը՝ զորս հէք աղջիկը կրակարանին վերեւ նստած կ'երգէր ըստ սովորութեան։ Հայրը՝ առաջին անգամ ըլլալով, շատ ուշ եկած էր։ Բիրտ ձայնով քանի մը անգամ պոռացած էր. յետոյ՝ մատաղ աղջկան մէկ երկու ապտակ զարկած եւ վերջապէս գինովութենէն անգիտակից վիճակի մէջ անկողին նետուած։ Մոմոլ բնաւ այսպէս տեսած չէր հայրը. վախէն սկսաւ լալ, կրակարանին առջեւ խնամքով եփած կերակուրներուն հանդէպ՝ չարունակ արցունք կը թափէր։ Օհ, սա գինովութիւնը որչափ գէշ է, ի՜նչ սոսկալի բան է, Աստուած իմ...։

Հայրը յաջորդ առաւօտ երբ արթնցաւ, Մոմոլը նորէն գտած էր կրակարանին առջեւ, լացած վիճակի մէջ։ Զղջացողի մը եւ յուսահատի մը դէմքով ըսաւ.

—Մի լար աղջիկս, անգամ մըն ալ բերանս ոգելից ըմպելիք չեմ առներ. ներէ ինծի...Ապահով եղիր թէ անգամ մըն ալ չպիտի կրկնուի այս բանը։

Դժբաղդ Մոմոլը իսկոյն հաւատալով՝ չափազանց ուրախացաւ։ Երկու օր նորէն երջանիկ ու հանդարտ ապրեցան։ Աղջիկը իրենց քաղցրաբոյր կերակուրները, փոքրիկ սեղանը կը պատրաստէր։ Հայրը ժամանակին կու գար, կը ճաշէր. բայց աւա՜ղ...։ Պարկեշտ գործաւորը՝ երեք չորս գիշեր յետոյ նորէն չեկած էր, խմելու անձնատուր ըլլալով. ընկերները իր սենեակը հաներ էին մեծ դժուարութեամբ եւ պառկեցուցեր։ Ո՜րչափ անաբեկօրէն կը խորդար. ի՜նչ պժգալի հոտ մը կը բուրէր բերնէն։ Մոմոլ նորէն մինչեւ առաւօտ լացաւ, բայց այս արցունքներն՝ ա՛լ չէին չորցած։

Գործաւորը կատարեալ գինեմոլ մը դարձաւ։ Ամէն գիշեր, կը խմէր, իբր թէ այս թոյնով ինքզինքը սպաննել ուզէր. չէր գիտեր իր ըրածը։ Իր պատիւը, վարկը, լրջութիւնը կորսնցուցած, իր նկարագիրը փոխած էր բոլորովին։ Ատեն մը իր համբուրած ու սիրած աղջկան, այն հէք կոյրին՝ որ գիշերները ուշ ժամանակ սանդուխին գլուխը կը սպասէր անօթի, անքուն, ինչե՛ր կ'ըսէր հիմա.

—Դեռ չե՞ս չնթռկեր, պառկէ, անպիտան կոյր...

Եթէ Մոմոլ պատասխանէր, ապտակը կ'ուտէր։ Տան ոչ մէկ պիտոյքը կը մտածէր. իր բոլոր դրամը ոգելից ըմպելիի կը ծախսէր։ Թէեւ երեք անգամ իր գործէն հանած էին զինքը, բայց հազարումէկ աղաչանքներով յաջողած էր վերընդունիլ տալ ինքզինքը։

Առաւօտները յոգնած, հիւանդ վիճակի մէջ կ'արթննար. իսկոյն կը գլէր՝ ըսելով։

—Խնդրեմ, աղջիկս, ներէ, ալ չեմ խմեր։

Բայց Մոմոլ այլեւս չէր հաւատար ու չէր պատասխաներ բնաւ։

Ե

Օր մը գործաւորն ըսաւ իր աղջկան մեծ ուրախութեամբ.

Աւետիս մը պիտի տամ քեզ, աղջիկս։

—Ըսէ...։

—Վաղը պիտի բերեմ քեզ։

—Զո՞վ։

—Բնաւ մոքէ չանցած մէկը... մօրաքոյրդ։

—Ահ...։

—Այո՛, մօրաքոյրդ... տասը տարիէ ի վեր չէր տեսած զինքը, հիմա գայ, հոս կը բերեմ, անոր հետ հանդիստ կ'ընես այլեւս։

Մոմոլ չպատասխանեց բնաւ։

Զ

Նոյն իրիկունը կին մը եկած էր տունը։ Մոմոլ բնաւ չէր հաւատացած հօրը խօսքերուն։ Եկած իրիկունն իսկ հասկցաւ անոր ո՛վ ըլլալը։ Անտարակոյս խառնակեաց գէշ կին մըն էր ան։ Գինեմոլութեան բերմամբ՝ ամէն տեսակ խայտառակութեան վարժուող գործաւորը վերջապէս այս ստորնութիւնն ալ գործած էր։ Գիշերները այս կնոջ հետ մէկտեղ կը խմէին, կը կանչուըռտէին, երբեմն կը կռուէին, յաճախ խեղճ Մոմոլը կը կը ծեծէին։ Ցերեկները, այս կնոջ կողմէ խեղճ աղջկան չըրածը չէր մնար, բոլոր գործերն անոր կատարել կու տար, հոս հոն կը ղրկէր. երբեմն անօթի կը թողուր, ամէն առիթէ օգտուելով կը ծեծէր։ Ա՛լ գինեմոլը ոչ մէկ բան կը տեսնէր. արբեցութեան անձնատուր եղած էր բոլորովին։ Մոմոլ միայն կիրակի օրերը քիչ մը հանգիստ կը կը վայելէր. տօն օրերը այդ կնոջ հետ մէկտեղ պտտելու կ'երթար գործաւորը։ Մոմոլ երբ այսպէս առանձին կը մնար, կը հանգչէր։

Է

Կիրակի օր մը, բժիշկը անոնց բնակարանին առջեւէն անցած միջոցին, Մոմոլի երգը լսելով՝ կանգ առած ու յիշած էր զայն։ Այս վեհ զգացումով առիթ, զայն բժշկելու եւ վիրաբուժական փոքր գործողութիւնով մը անոր աչքերը բանալու համար քաղկեց դուռը։ Դրացիներէն մէկը բացած էր. բժիշկին այցելութեան նպատակը հասկնալուն պէս, ըսաւ. «Ա՜հ, խեղճ աղջիկը. եթէ տեղեակ ըլլայիք անոր վիճակին...» Ու ամէն բան հասկցուց անոր։ Բժիշկն ա՛լ աւելի արգահատած էր։ Մոմոլի քով եկաւ։ Փոքր աղջիկը ճանչցաւ բժիշկը, անոր ձայնը լսելով։ Երբ բժիշկն ըսաւ թէ ինչո՛ւ համար եկած էր, թէ թեթեւ գործողութիւնով աչքերը պիտի բանար եւ թէ անոր համար բնաւ վարձք մը չպիտի առնէր, Մոմոլ իսկոյն հեծ հեծ քաշուեցաւ եւ ըսաւ դողդոջ ձայնով մը.

—Չեմ ուզեր... չեմ ուզեր... ես այսպէս պիտի մնամ։

—Ինչո՞ւ համար, աղջիկս, բնաւ ցաւ չպիտի զգաս, շատ դիւրաւ կ'ըլլայ. բնաւ մի՛ վախնար։

—Ո՛չ, վախէն չէ...։

—Հապա ինչէ՞ն...։

—Չեմ ուզեր գինով տեսնել հայրս... կը մեռնիմ, չեմ ուզեր զայս. կը նախընտրեմ կոյր ապրիլ քան թէ այս վիճակին մէջ տեսնել զայն... չեմ ուզեր։

Բժիշկը զգածեալ սրտով մեկնեցաւ։ Մոմոլ կու լար նորէն...։

Կարին — Թարգմ. ՅՈՎՀ. ՏԷՐՈՒՆԻ

Արտաքին Լուրեր

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Խորհրդարանին մէջ.—Վիճաբանութեանց խափանումը.— Առկախ օրինագիծերը։

Նիւ Եորք, 1 մարտ.— Մ. Նահանգաց Խորհրդարանին մէջ անկարգութիւնները կը շատնան որքան մօտենայ նստաշրջանին փակման թուականը։ Երեսփ. ժողովին մէջ ընդդիմադիրները միշտ կը խափանեն վիճաբանութիւնները, զորս չէ կարող արգիլել հանրապետական կուսակցութիւնը, թէեւ ազդու միջոցներու առջեւ ընկրկող մարդերէ բաղկացած չըլլայ։ Կարեւոր գործերու մէջ միայն ելմտական ծրագիրները պիտի կրնան յաջողիլ։ Կրնայ ըլլալ որ Ծերակոյտը ընդունի Պ. Օլտրիչի ելմտական ծրագիրը, բայց Երեսփ. ժողովին համար միեւնոյն բանը կարելի չէ յուսալ։ Մ. Նահանգաց նախագահին այն պատգամագիրը, որ կը պահանջէ Փիլիպպեանց կղզիներէն բերուած ապրանքներու մաքսերը զեղչել՝ այդ կղզիներուն մէջ տիրող թշուառութիւնը դարմանելու համար չի յուսացուիր որ Ծերակոյտին կողմէ ընդունուի, ուր մաքսապաշտ վարդապետութիւնները շատ աւելի ծանր կը կշռեն։ Բուպայի ու Բանամայի դաշնադրութեանց խնդիրներուն գալով, կացութիւնը նախորդ շաբթուանին պէս է։ Պ. Մորկան բոլորովին հակառակ կը խօսի Բանամայի ծրագրին, եւ թէպէտ Խորհրդարանին նստաշրջանը երկարելու հաւանականութիւն մը չկայ, սակայն Ծերակոյտը՝ իր կանոնագիրը փոխելու տրամադիր չերեւար։

ՉԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Չին եւ Ճաբոն.— Չինական պատուիրակութիւն մը.— Երկարաձգման պատրուակ մը։

Շանկայ- 1 մարտ.— Չինական մասնաւոր պատուիրակութիւն մը պիտի ղրկուի Օզաքայի (Ճաբոն) ցուցահանդէսին։ Այդ պատուիրակութիւնը, զոր կը կազմեն Չայ—Չէն իշխանը, Նա—Թունկ եւ ուրիշ պաշտօնատարներ, քննութիւն մը պիտի կատարէ ու տեղեկագիր մը պիտի տայ թէ Չինու մէջ կարելի՞ է սահմանադրական դրութիւնը հաստատել այն պայմաններով որոնք այնքան յաջողութեամբ ընդունուած են Ճաբոնի կողմէ։ Չինու բնիկներու շրջանակներուն եւ մամուլի մէջ կարեւորութիւն չեն տար այդ խնդրոյն, վասն զի ամէն ոք գիտէ թէ այդ առաջարկութիւնը մէկ տեսարանն է միայն այն կատակերգութեան որ Բէքինի մէջ հիմա կը ներկայացուի՝ ելմտական բարենորոգման եւ տէրութեանց ըլլալիք հատուցման վերաբերեալ խնդիրներու մասին։ Այդ պատուիրակութիւնը ղրկելու մասին որոշում տուողներուն նպատակն է ժամանակ շահիլ։ Ճաբոն ղրկուելիք պատուիրակութեան կողմէ կատարուելիք կարծեցեալ քննութիւնը յարմար պատրուակ մը պիտի ըլլայ անգործութեան. նաեւ Մ. Նահանգաց այն ընթացքը, որով կը հաւանին հատուցումէն իրենց ինկած բաժինը արծաթ դրամով ստանալ, պատճառ մը կը կազմէ չստորագրելու այն գիրերը, որով միւս տէրութեանց պահանջքները ոսկի դրամով պիտի ըլլան։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Ֆրետերիք կայսեր արձանը.— Վիլհէլմ Բ.ի նուէրը.— Յետաձգում։

Նիւ-Եորք, 1 մարտ.—Վիլհէլմ կայսրը որ գիտէ թէ Մեծն Ֆրետերիք կայսեր մէկ արձանը նուիրելու մասին իր ըրած առաջարկութիւնը այնքան խանդավառ ընդունելութիւն մը չգտաւ Ամերիկացիներուն կողմէ, ծանոյց նախագահ Պ. Ռուզվէլթի թէ արձանին առաքումը 1904ին յետաձգուած է։ Այդ յետաձգման իբրեւ պատճառ մէջ կը բերուի կիսաւարտ վիճակը Ուաշինկթընի զինուորական վարժարանի շէնքին, ուր պիտի կանգնուի Վիլհէլմ Բ.ի նուիրելիք արձանը։ Կը կարծուի, սակայն, թէ ատոր իրական պատճառն է այն դժգոհութիւնը որ ամերիկեան ժողովուրդին մէջեւ առաջ եկած է՝ Վէնէզուէլայի մէջ Գերմանիոյ ունեցած ընթացքէն։ Մ. Նահանգաց մէջ կ'առաջարկուի որ Մեծն Ֆրետերիքի արձանին փոխարէն, Վիլհէլմ կայսեր նուիրուի Մընրօէ նախագահին արձանը՝ Պերլինի մէջ կանգնելու համար։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՊՐԱԶԻԼԻԱ

Գերման գաղթականութիւնը.— Նպատակը.— Լրագրական յայտարարութիւն մը։

Պերլին, 1 մարտ.—Քէօլնիշէ Չայթունկ խստիւ կը բողոքէ այն գաղափարին դէմ թէ Գերմանիա կամ Պրազիլիոյ մէջ գերման գաղթականութեան գաղափարներ տարածողները թաքուն նպատակներ ունենան Պրազիլիոյ անկախութեան կամ ամբողջութեանը վնասելու համար։ Նոյն թերթը կը յարէ.— «Կրնանք հաստատել թէ Պրազիլոյ մէջ գաղթականութիւններ հաստատելու ձեռնարկին գերման կազմակերպիչները բացորոշապէս յայտնած են Ռիօ-Կրանտէ-տէլ-Սուլի եւ Սանթա-Քաթարինայի գերմաններուն, եւ նոյն իսկ Գերմանիոյ մէջ թէ բնաւ կարելի չէ քաղաքական հանգամանք մը տալ նոյն տեղերու մէջ գաղթականութիւններ հաստատելու գործին։» Կրնայ ըլլալ որ, ասկէ շատ առաջ, քանի մը Գերմաններ այդ գաղափարը ունեցած ըլլան, բայց բաւական տարիներէ ի վեր կացութիւնը այնքան լաւ հասկցուած է Գերմանիոյ մէջ որ ոչ ոք կը խորհի ուժգին փոփոխութեան մը վրայ։ Անցեալ տարի կատարուած գաղթային գերման ընկերութեան համաժողովին մէջ ալ այդ տեսութիւնը պարզուեցաւ։

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷ

Հաշտութեան համար.— Պ. Հոֆմէյէրի գաղափարը.— Աֆրիքանտէրներուն ուղղուած շրջաբերական մը։

Քէբթաուն, 1 մարտ.—Ինչպէս յայտնի է, փետր. 21ին Պ. Չէմպըրլէնի եւ հարաւային Ափրիկէի կուսակցութեան՝ Աֆրիքանտէրներու նախկին դաշնակցութիւնը՝ անդամներուն միջեւ կատարուած տեսակցութեան պահուն, Պ. Հոֆմէյէր յանձնառած էր յայտարարութիւն մը ուղղել՝ ցոլացնելով այն զգացումները զորս գաղթային նախարարին ներկայութեանը յայտնած էր։ Օնս Լանտ այսօր կը հրատարակէ նոյն նպատակով Պարոն Հոֆմէյէրի պատրաստած շրջաբերականը որ ամբողջ երկրին մէջ պիտի ցրուի։ Այդ գրութիւնը նամակի ձեւով է։ Օնս Լանտ կը ծանուցանէ թէ քիչ ատենէն պիտի կրնայ այդ շրջաբերականը ցրուել բազմաթիւ օրինակներով։ Պ. Հոֆմէյէր, այդ շրջաբերականին մէջ, Պ. Չէմպըրլէնի հետ ունեցած տեսակցութեան զանազան պարագաները յիշելէ ետքը, կը յայտարարէ թէ արամադիր է բնակիչներուն ուղղելու այդ հրաւէրը, մանաւանդ անոր համար որ իր յայտարարութիւնները բուռն տպաւորութիւն մը գործած են Պ. Չէմպըրլէնի եւ Բարեյոյսի գաղթավայրին կառավարութեանը վրայ։ Շրջաբերականը կը պարունակէ Պ. Հոֆմէյէրի բանախօսութիւնը՝ արտասանուած Պ. Չէմպըրլէնի ներկայութեանը։ Յետոյ շրջաբերականը սապէս կ'աւարտէ.

«Հարաւային Ափրիկէի կուսակցութեան անունով, կը խնդրեմ որ կարելի եղածին չափ տարածէք այս շրջաբերականը եւ անոր յայտնած զգացումներուն համար ձեռք բերէք սիրալիր հաւանութիւն մը հոն ուր տակաւին գրութիւն չունի այդ հաւանութիւնը։ Հարաւային Ափրիկէի ժողովուրդը դեռ այնքան բազմաթիւ չէ որ կարենայ երկու հակառակորդ մասերու բաժնուիլ, առանց զգալի վնաս մը պատճառելու երկրին։ Եթէ միշտ պահուին պատերազմին առաջ բերած բողոքները ու թշնամութիւնները, մեր միտքի հանդարտութիւնը պիտի կորսնցնենք, երկրին յառաջդիմութիւնը վտանգի պիտի ենթարկենք եւ մեր հակառակորդներուն ուզածը ըրած պիտի ըլլանք։ Մնաց որ հարաւային Ափրիկէի կուսակցութիւնը այնպէս կը նկատէ թէ Անգլիացիներուն դէմ սնուցուած հակառակութիւնը կարծուածէն շատ քիչ ընդհանուր հանգամանք մը ունեցաւ եւ թէ այդ վարմունքը երկու կուսակցութիւններէն մէկին համար մասնաւոր բան մը չեղաւ։ Յայտնի է նաեւ թէ գործելու այդ եղանակը բնաւ վերաբերութիւն չունի՝ Մեծն Բրիտանիոյ նկատմամբ հաւատարմական զգացումներ տածելու խնդրին։»

ԾԱՅՐԱԳՈՅՆ ԱՐԵՒԵԼՔ

Ռուսիոյ գործունէութիւնը.— Երկաթուղիները։

Բեդերսպուրկ, 1 մարտ.—Բորթ-Արթուրէն Նովոյէ Վրեմիաի կը հեռագրեն թէ երկաթուղիի ուղղակի նոր երթեւեկութիւն մը հաստատուեր է Բորթ-Արթուրի եւ Սիպերիոյ գիծին կայարաններուն միջեւ։ Այդ կառախումբերէն մէկը, առջի օրը, Բորթ-Արթուրէն ճամբայ ելեր է դէպի Պայքալ լիճը։ Կառախումբը երկրորդ եւ երրորդ կարգի վակոններէ միայն բաղկացած էր։ Առաջին կարգի վակոնները քանի մը օր ետքը պիտի աւելցուին։

ԱՒՍՏՐԻԱ-ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ

Հանրային պարտքը.— Քոնվէրսիոնին արդիւնքը։

Վիեննա, 1 մարտ.—Աւստրիոյ ռանթերուն քոնվէրսիոնին համար պատրաստուած վերջին վիճակագրութիւնը ցոյց կու տայ թէ 6,400,000 քուրոնի արժէթուղթեր՝ այսինքն ամբողջին հարիւրին վեցը, արձանագրուեր են փոխարժէքը ստացուելու համար։ Այդ կերպով քոնվէրսիոնը կրնայ յաջողած նկատուիլ, թէեւ քոնվէրսիոնին հետեւանքով հրապարակ հանուած 80-90 միլիոն քուրոնի գումարը նախապէս կարծուածէն շատ աւելի է։ Այդ գումարը ընդունած են թղթատարական խնայողական պանքան եւ քանի մը անհատական հաստատութիւններ, որպէս զի քոնսոլիտէներու գինը զգալի անկում մը չկրէ։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Նոր կուսակալներու անուանումներ.— «Քէօլնիշէ Չայթունկ»ի կարծիքը։

Պերլին, 1 մարտ.—Ծանուցուեցաւ թէ Բլօնիկսպէրկ գաւառին կառավարիչ Պ. տը Վալտով կուսակալ անուանուած է Բոզանիի (պրուսիական Լեհաստան)։ Նոր կուսակալը, որուն պաշտօնը դժուարացած է Գերմաններուն եւ Լեհերուն միջեւ գոյութիւն ունեցող կնճիռներուն համար, քառասունըվեց տարեկան է։ Լաւ վարիչի մը համբաւը ունի եւ քաղաքական որ եւ է մասնաւոր ձգտումի տէր մէկը ճանչցուած չէ։ Բրուսիոյ գաւառային վարչական բարձր պաշտօններու մասին ալ ուրիշ անուանումներու կը սպասուի հետաքրքրութեամբ։ Թէքքէրլպաքի (Բոմէրանիա) եւ Արնսպէրկի կուսակալները իրենց հրաժարականը տուած են, կամ թէ հրաւիրուեր են տալու։ Ուրիշ երկու թափուր պաշտօններու համար ալ նոր անուանումներ եղած են։ Պ. Շրայպէր Տիւսէլտորֆի կուսակալ կարգուած է, Պարոն տը Բոլս Վան տէն Պրիւկկէն ալ՝ Արնսպէրկի համար։ Կը դիտուի որ նորընտիր կուսակալ Պարոն տը Բոլս կաթոլիկ է, ինչ որ հազուագիւտ է Բրուսիոյ բարձրաստիճան պաշտօնատարներուն մէջ։ Այս անուանումը նոր կանխահաճութիւն մըն է կեդրոնի կուսակցութեան, որ վարչական պաշտօններու համար հաւասարութիւն կը կը պահանջէ բողոքականներու եւ կաթոլիկներու միջեւ։ Քէօլնիշէ Չայթունկ, խօսելով այս անուանումներուն վրայ, կ'ըսէ թէ անոնք քաղաքական հանգամանք չունին, ոմանց յոյսին եւ ուրիշներու ալ յայտնած վախերուն նայելով։ Այս շարժումը նպաստաւոր չէ ծայրայեղ պահպանողականաց հակառակորդներուն. կ'ըսուի թէ չափաւոր գաղափարներու տէր անձեր պաշտօնի կը կոչուին այսուհետեւ, որովհետեւ լայնախոհ շունչ մը քիչ մը չափէն աւելի կը ծաւալի։

ՀԱԲԵՇԻՍՏԱՆ

Ռուսիոյ յարաբերութիւնները Հաբէշիստանի հետ.— Ֆրանսա եւ Ռուսիա Հաբէշիստանի մէջ.— «Նովոյէ Վրեմիա»յի կարծիքը։

Բեդերսպուրկ, 1 մարտ.—Նովոյէ Վրեմիա, խօսելէ յետոյ քաղաքական ազդեցութեան այն պայքարին վրայ որ Ֆրանսայի, Անգլիոյ ու Իտալիոյ միջեւ կը մղուի, գիտել կու տայ թէ Ռուսիա բարեկամական յարաբերութիւններով կապուած ըլլալով Հաբէշիստանի հետ, կ'ուզէ իր ուշադրութիւնը դարձնել այդ երկրին մէջ եւրոպական տէրութեանց գործած արարքներուն վրայ, որոնց մէջէն Ֆրանսայի յաջողութեան փափաքող է ամէնէն աւելի։ «Ֆրանսական ազդեցութիւնը, կ'ըսէ նոյն թերթը, արդարեւ, ամէնէն առաւելապէս նպաստաւոր է Ռուսիոյ՝ Հաբէշիստանի մէջ ունեցած իր դիրքին։ Պէտք է յուսալ որ, վերջերս Մենելիքի մօտ ղրկուած Պ. Լիշինի ռուս պատուիրակութիւնը չպիտի թերանայ Ֆրանսայի ընծայելու Ռուսիոյ ունեցած բարեկամական զգացումները իր նկատմամբ, եւ ուժ տալու Հաբէշիստանի ֆրանսական դեսպանին, Ֆրանսայի ազդեցութիւնը տարածելու նոյն երկրին մէջ։

ԱՆԳԼԻԱ

Պ. Ալժէի յիշատակներ.— Եզերապահ նաւու մը արկածը.— Տիկին Կռանվիլ-Կորտոն փախած.— Պ. Պալֆուրի ուղղուած նամակ մը։

Բարիզ- 1 մարտ.— Պ. Ժ. Կ. Ալժէ, որ երեսուն տարիէ ի վեր Թայմզի բարիզեան գրասենեակներուն մէջ կ'աշխատի, եւ որ այնքան հետաքրքրաշարժ մանրամասնութիւններ հրատարակած է Ֆրանսայի 1870ի դէպքերուն վրայ, Ֆորթնայթլի Ռիվիւի մէջ աչքէ կ'անցընէ Բարիզ բնակութեան միջոցին առիթ ունեցած փոփոխութիւններէն մէկ քանին։ Կը պատմէ թէ Բարիզի Կոմսին վտարման ատեն, երբ այս վերջինը Անգլիոյ հողին վրայ ցամաք ելաւ, համակրական ցոյցով ընդունուեցաւ, ինչ որ շատ զարմանք պատճառեց բազմաթիւ մարդոց։ Այդ համակրական ցոյցը պատրաստել տրուած էր Բարիզի կոմսին մէկ բարեկամին կողմէ, որ Բարիզէն հեռագիր մը քաշած էր Լոնտոնցի օրագրողի մը, ամէն ինչ կարգադրելու համար։ Այս վերջինը գացած էր այն նաւահանգիստը, ուր ցամաք պիտի ելլէր կոմսը, իրար անցուցած էր քաղաքապետը ու քաղաքապետական Խորհուրդը, բարի գալստեան ուղերձ մը քուէարկել տուած էր, պատուիրակութիւն մը կազմակերպած էր, եւ այս ամէնը քսանըչորս ժամուան մէջ։ Կրնայ գուշակուիլ թէ այդ խաղին թատերապետն էր Պ. տը Պլովից, Թայմզի բարիզեան հանրածանօթ թղթակիցը, որ վերջերս մեռաւ։ Այդ կարգի գործերու վարժ, ուրկէ քանի մը տարի առաջ միեւնոյն կերպով պատրաստել տուած էր այն համակրական ցոյցը, որով ամերիկեան մարտանաւ մը եկած էր խարսխել Թրուվիլի բացերը, եւ թնդանօթներու արձակմամբ ողջունել, երբ Թիէր այդ քաղաքին մէջ կը գտնուէր։ Պ. Ալժէ նաեւ կարգ մը մանրամասնութիւններ առաջ կը բերէ վերջին երեսուն տարիներու անգլեւֆրանսական կեանքին վրայ։ Շատ համակիր չէ իրարու յաջորդող Բարիզի անգլիական դեսպաններուն։ Վերջերս հրատարակած իր գիրքերէն մէկուն մէջ, որ Բարիզ 1894 թուականին, անունը կը կրէ, կը պատմէ թէ նախկին Թաւթիլ օթէլին մէջ է (հիմա Թայմզի գրասենեակները) որ Մընրօէ բնակած է իբր ամերիկեան Բարիզ։ Իր նշանաւոր վարդապետութիւնը հոն կը ծրագրէր։

—Ռեզոլիւշըն անգլիական եզերապահ մարտանաւը արկածալից ճամբորդութիւն մը ըրաւ Հոլիհետի եւ Բլիմաութի միջեւ։ Նաւը կառավարելու ամէն միջոց փճացած ըլլալով, երկու պտուտակներու միջոցաւ սկսաւ ղեկավարել նաւը։ Ուրբաթ իրիկուն, մեծ վտանգի մէջ կը գտնուէր, երբ Լէնտս Էնտի բացերը հանդիպեցաւ ուրիշ երկու եզերապահներու՝ Քըլլինկուուտ եւ Քէմբէրտաուն՝ որոնք ազատեցին Ռեզոլիւշընը։ Առաջին եզերապահը իրեն ետեւէն քաշելով արկածեալ նաւը, մինչեւ Բլիմաութի նաւահանգիստը տարաւ։ Ազատարար եզերապահն ալ շատ վնասուած է։

—Տէյլի Մէյլ կը ծանուցանէ թէ տիկին Կրանվիլ Կորտոն, որուն դատավարութեան գրեցինք քանիցս, Լոնտոնէն մեկներ է դէպ ի ցամաքային Եւրոպա, իր հետ տանելով աղջիկը՝ որ դատին առարկան է։

—Պ. Արնոլտ Ուայթ, նամակ մը հրատարակած է՝ Պ. Պալֆուրի ուղղուած, Լընտըն-էնտ-Կլոպ Քորբորէյշընի սնանկութեան մասին։ Այդ նամակը սապէս կ'ըսէ.— «Կ'ամբաստանեմ նախարարները, սխալ յայտարարութիւններ ըրած ըլլալնուն համար Երեսփոխանական ժողովին մէջ, հանրային կարծիքը մոլորեցնելու համար։» Պ. Ուայթ յետոյ ցոյց կու տայ թէ ի՛նչպէս կը վարուին սնանկացած ընկերութեան տնօրէնին հետ, որ միեւնոյն արարքներուն համար յանցաւոր է։

ՊԱՊԻՆ ՅՈԲԵԼԵԱՆԸ

Կարտինալներու ընդունելութիւնը.— Լեոն ԺԳ.ի խօսքերը.— Առողջական վիճակը։

Հռոմ, 1 մարտ.— Լէոն ԺԳ. Պապը, այս առտու, ընդունեց կարտինալներուն ժողովը իր մատենադարանին մէջ։ Քսանուերկու կարտինալներ ներկայ էին։ Ո՛չ ուղերձ մատուցուեցաւ եւ ոչ ալ բանախօսութիւն արտասանուեցաւ։ Օրէլիա կարտինալը միայն քանի մը խօսքով ժողովին շնորհաւորութիւնները յայտնեց։ Պապը կարճ պատասխան մը տալով ի մէջ այլոց ըսաւ.

«Երջանիկ ենք այս շքեղ գումարման համար. այնքան բազմաթիւ է որ կարծեցնել կու տայ թէ պապական ընտրութեան համար գումարուած ըլլանք»։

Պապը յիշեց թէ գահոյից այդ միեւնոյն դահլիճին մէջն էր որ Պիոս Թ. գումարեց իր վերջին Խորհուրդը։ Յարեց թէ կ'ուզէ աւելի երկարել այդ գումարումը եւ ըսաւ.— «Սակայն Օրէլիա կարտինալը կ'ըսէ մեզի թէ պէտք է ինքզինքնիս խնայենք»։ Կարտինալները յետոյ կարգով Պապին առջեւէն անցան՝ անոր աջը համբուրելով։ Լէոն ԺԳ. անոնց իւրաքանչիւրին տուաւ փառակազմ հատոր մը՝ որ իր կոնդակները կը պարունակէր։ Երբ կարգը եկաւ Մաթիէօ կարտինալին, Պապը ըսաւ անոր.

«Պ. Նիգարի պսակի խորհուրդը կատարեցիք։ Իմացանք թէ այդ առթիւ գեղեցիկ բանախօսութիւն մը արտասանած էք։»

Լամէնիէօ կարտինալին ալ ըսաւ թէ իբրեւ եկեղեցականներու ամէնէն երէցը երեքշաբթի օրը պէտք է պատարագէ Ս. Պետրոսի եկեղեցիին մէջ։ Պապը կրկնելով իր շնորհակալութիւնները, նորէն ակնարկեց իր ծերութեանը եւ իր վախճանին որ, յարեց, շատ հեռու չէ։ Կարտինալներն ալ պատասխանեցին թէ այսօր ուրախութեան օր մըն է եւ թէ երկար կեանք կը մաղթեն քահանայապետին։

—Այդ ունկնդրութեան մանրամասնութիւններէն սա կը հետեւի թէ Պապին առողջական վիճակին նկատմամբ ելած վրդովիչ զրոյցները չափազանցուած են։ Այսօր Պապին ներկայացողներէն ոմանք, ինչպէս նաեւ քանի մը կարտինալներ եւ սենեկապետներ յայտարարեցին թէ արարողութեանց պահուն Լէոն ԺԳ. առողջ կ'երեւար, թէեւ քիչ մը հարբուխ եւ թեթեւ հազ մը ունէր, բայց ատոնք աննշան բաներ են ու բնաւ վրդովիչ հանգամանք մը չունին, ինչպէս յայտարարեց տօքթ. Լաբբոնի։ Իրողութիւնը այն է որ Պապը կը յոգնի յաճախակի ունկնդրութիւններէ զոր միշտ կ'ուզէ շնորհել, եւ թէ շուրջը գտնուողները կ'ուզեն որ չյոգնի, երեքշաբթի օրուան արարողութեան տոկալու համար։ Եթէ նկատողութեան առնուի որ Պապը իննսունըչորս տարին կը թեւակոխէ, այդ զգուշական միջոցները ծայրայեղ համարուելու չեն։ Հռոմի բոլոր օթէլները լեցուած են եւ բնաւ տեղ չկայ՝ այնքան շատ բազմութիւն դիմած է՝ յոբելեանի հանդէսներուն ներկայ գտնուելու։

— Պապին շուրջը գտնուողները սա պատմութիւնը կ'ընեն.— Լէոն ԺԳ. վերջերս լրագրի մը չորրորդ էջին մէջ կարդաց դեղի մը ծանուցումը, որուն համար հեղինակը կ'ըսէր թէ շատ ազդու է կոկորդի ամէնէն յամառ կերկերումին դէմ. իսկոյն տուփ մը բերել տուաւ եւ այդ դեղէն քանի անգամ առաւ, առանց իմաց տալու տօքթ. Լաբբոնիի, բայց կերկերումը փոխանակ նուազելու, շատցաւ։ Պապը նեղացաւ եւ գետինը նետեց տուփը, ըսելով որ ալ եւս այդ տեսակ դեղեր պիտի չառնէ։

ԼՈՒԻԶ ԻՇԽԱՆՈՒՀԻՆ

Թոսքանայի գերդաստանը.— Հաշտութիւն.— Լինտաու ժամանումը։

Ժընէվ, 1 մարտ.— Լուիզ իշխանուհին, երեք շաբաթ Մէթերիի հիւանդանոցը մնալէ ետքը, այսօր մեկնեցաւ նոյն հաստատութենէն եւ ճամբայ ելաւ դէպ ի Լինտաու, ուր ժամանեց այս իրիկուն։ Վիլլային մէջ ընդունուեցաւ իր մօրը՝ Թոսքանայի Ալիս մեծ դքսուհիին եւ Ֆերտինանտ մեծ դուքսին կողմէ։ Լուիզ իշխանուհին ինք ընտրած է այդ բնակարանը։ Բաւական ատեն Լինտաու պիտի մնայ եւ հաւանօրէն մինչեւ ծննդաբերութիւնը։ Առողջական վիճակը գոհացուցիչ է։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Անհետի դուստր մը.— Ձեռնարկուի մը սնանկութիւնը.— Գործաւորներու տառապալից թշուառութիւնը։

Բարիզ, 1 մարտ.— Էյտքուհնէնէն (ռուսական սահմանագլուխ) հետեւեալը կը գրեն Ռաթիշի.— Թաշքէնդի երկաթուղիին շինութեան մասին հետեւեալ անհեթեթ դէպքը կը պատմուի.— Շինութեանց մեծ ձեռնարկուներէն մէկը՝ Պ. Քալիթ սնանկացաւ եւ դրամատէրներէն պահանջք ունեցողները ստացան իրենց առնելիքները, բայց ոչ ոք խորհեցաւ այն հարիւրաւոր գործաւորներուն վրայ որոնք իրենց օրականները չէին ստացած եւ կատարեալ թշուառութեան մատնուած էին։ Այդ խեղճերը, շուարած, ճամբայ ելան ոտքով Օրէնպուրկ երթալու որ իրենց գտնուած տեղէն 450 վերսթ հեռուն է. ամէնքն ալ ցնցոտիներ հագած եւ զէրոյէն վար երեսուն աստիճան ցուրտ օդով մը հետիոտն գացին այդ ճամբան։ Անոնցմէ քառասունըհինգը ճամբան մեռան ցուրտէն. շատերը Օրէնպուրկ հասնելնուն, երեսնին, ոտքերնին եւ այլն սառած էին, որով հիւանդանոց տարուեցան։ Իրենց օրականներն ալ տակաւին չստացան։

Երկու վարժ ԳՐԱՇԱՐԻ պէտք կայ։ Դիմել «Արեւելք»ի գրաշարատեսին։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.—Անտառներու, հանքերու ու երկրագործական Նախարարութեան օգնական անուանուեցաւ անտառներու եւ հանքերու գործառնութեանց քննիչներէն Ալի Րիզա էֆ.։ Անտառներու եւ հանքերու ընդհանուր քննիչ անուանուեցաւ անտառներու եւ հանքերու գործառնութեանց քննիչներէն Րամիզ էֆ.։ Անտառներու եւ հանքերու գործառնութեանց քննիչ անուանուեցաւ Այտընի նահանգին անտառներու ու հանքերու գործառնութեանց տնօրէն Եուսուֆ պէյ, Գասթէմունիի նահանգին անտառներուն ընդհ. քննիչ՝ Կարապետ էֆ. եւ Գոնեայի նահանգին անտառներու ընդհ. քննիչ՝ Պասրի էֆ.։

—Աֆիոն Գարահիսարի Տէֆթէրխանէի պաշտօնեայ անուանուեցաւ Թէքքէ գաւառին Տէֆթէրխանէի պաշտօնեայ Ալի Ֆեհմի էֆ.։

—Երրորդ կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ գերմանացի թէնոր Պ. Վէրնէր Ալպերթիի։

—Առաջին կարգի Շէֆգաթ՝ Տոյչէ Պանքի տնօրէնին կնոջ՝ Տիկին Հըլֆինէրի։

— Լիագաթի ոսկի նշանը՝ Կիւմիւլճինէի կառավարիչ Ալի Աթըֆ պէյի, Արուեստից նշանը՝ գերմանացի թէնոր Պ. Վէրնէր Ալպերթիի։

ԳՈՒՐՊԱՆ ՊԱՅՐԱՄԸ.— Այսօր հրատարակուած Պաշտօնական Ջէկոյց մը կը ծանուցանէ թէ արաբական ներկայ Զիլհիճճէ ամիսը շաբաթ սկսած ըլլալով, 9րդ օրը՝ կիրակի՝ Արիֆէ է եւ հետեւեալ երկուշաբթի օրն ալ, նոյն ամսուն 10րդ օրը, պիտի սկսի Գուրպան Պայրամին որ չորս օր կը տեւէ։ Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ այդ առթիւ մզկիթներուն մինարէները կանթեղներով զարդարուին եւ Արիֆէի օրը որոշեալ ժամանակէն սկսելով սովորական տեղերէն թնդանօթ արձակուի։

ԱՄՍԱԹՈՇԱԿ.— Կայս. Իրատէի մը համաձայն, ելմտական Նախարարութիւնը վաղը պիտի սկսի մէյմէկ ամսաթոշակ վճարել կառավարական բոլոր պաշտօնեաներուն։

ՊԱՂՏԱՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ.— Տոյչէ Պանքի տնօրէն ու Անատոլի երկաթուղիի Ընկերութեան վարչական Խորհուրդին նախագահ Պ. Կըվինէր, Անատոլի երկաթուղիին ընդհանուր տնօրէն տօքթ. Զանտէր եւ տնօրէն Պ. Հիւկնէն, երէկ, Նաֆաայի պաշտօնարանը գացին, ուր ստորագրուեցաւ Պաղտատի երկաթուղիին առաջին մասին (Գոնեայէն Էրէյլի) շինութեան պայմանագրութիւնը։ Կայս. կառավարութեան կողմէ ստորագրեց առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարար Զիհնի փաշա եւ Ընկերութեան կողմէ ալ Պ. Կըվինէր, տօքթ. Զանտէր ու Պ. Հիւկնէն։ Պայմանագրութիւնը ստորագրուելէ ետքը, Պ. Կըվինէր, տօքթ. Զանտէր ու Պ. Հիւկնէն Բ. Դուռը երթալով, Մեծ-Եպարքոսին ներկայացան եւ ծանուցին թէ պայմանագրութիւնը ստորագրուած է։ Միանգամայն շնորհակալութիւն յայտնեցին կայս. կառավարութեան կողմէ այդ առթիւ ընծայուած դիւրութիւններուն համար։ Յետոյ տեսակցեցան ելմտական Նախարարին հետ, որ ելմտացոյցի քննիչ յանձնաժողովին մէջ կը գտնուէր։

—Գոնեա-Էրէյլիի գիծին շինութիւնը մօտերս պիտի սկսի։

—Անատոլի երկաթուղիի Ընկերութիւնը, այդ գիծին շինութեան մնաշնորհը իրեն տրուելուն առթիւ, յանձն առաւ կայս. կառավարութեան դիւրութիւններ ընծայել՝ թղթատարական փոխադրութեանց համար. նաեւ, ինչպէս Գոնեայի գիծին նկատմամբ կ'ըլլայ, Գոնեայէն մինչեւ Էրէյլի գիծին երկու կողմերու իր հեռագրական գերաններուն պիտի կցէ նաեւ հեռագրական ու թղթատարական վերատեսչութեան թելերը։ Ասկէ զատ նաեւ չորս միլիոն ֆր. ծախսելով կայարաններու մէջ եւ ուրիշ հարկ եղած տեղերը զինուորական քարափներ պիտի շինէ։

ՍՈՖԻԱՅԷՆ կը հեռագրեն Սթանտարտի թէ, կ'ըսէ Իգտամ, Պուլկարիոյ քաղաքական շրջանակներուն մէջ մեծ փափաք մը կայ որ օսմ. կառավարութեան եւ պուլկար իշխանապետութեան ամուր յարաբերութիւնները աւելի զօրանան եւ թէ Պուլկարիա պէտք է հաւատարմական ընթացքի մը միայն հետեւի, միշտ երախտապարտ մնալով օսմ. կառավարութեան հանդէպ:

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՍԵՒ ԼԵՌ.—Իգտամ հետեւեալը կ'արտատպէ Նոյէ Ֆրայէ Բրեսսէէն.—«Կ. Պոլսոյ Սեւ Լերան դեսպան Պ. Պաքիչ որ արձակուրդով իր երկիրը կը գտնուէր եւ վերջերս Կ. Պոլիս դարձաւ, անցեալ ուրբաթ, Սէլամլըքի արարողութենէն ետքը, Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհուած արտօնութեամբ, պատիւ ունեցաւ Ն. Վեհափառութեան ներկայանալու: Այդ ունկնդրութեան միջոցին, Վեհ Սուլթանը բարեհաճեցաւ յայտարարել թէ Իր կայս. գոհունակութեանը արժանացած է Պ. Պաքիչի այն ջանքերը զորս կ'ընէ Թուրքիոյ եւ Սեւ Լերան բարեկամական յարաբերութիւնները աւելի ամրապնդելու համար:»

—Սոֆիայէն կը գրեն Նոյէ Ֆրայէ Բրեսսէի թէ Պուլկարիոյ մէջ ամէն ոք համակարծիք է այն կատարեալ համոզման թէ Րումէլիի նահանգաց համար գործադրուող նոր որոշումները շատ նպաստաւոր արդիւնքներ պիտի ունենան: Բոլոր Պուլկարները կ'ըսեն թէ իրենց համար խիստ շահաւոր պիտի ըլլայ, երբ միշտ հպատակող ու հնազանդ ըլլան իրենց գերիշխան Պետութեան՝ օսմ. կառավարութեան: Սօպրանիէին մէջ ընդհանուր հաւանութիւն յայտնուեցաւ այն խիստ ու ազդու միջոցներուն համար զորս իշխանապետութիւնը ձեռք առաւ պուլկար աւազակներուն դէմ:

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ լրագիրները, կըսէ Նոյէ Ֆրայէ Բրեսսէ, մեծ գոհունակութիւն կը յայտնեն Րումէլիի նահանգաց մէջ գործադրուող նոր որոշումներուն համար:

ՀԻՒՊԱՏՈՍԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐՆԵՐ.—Օտար տէրութեանց հիւպատոսները, կ'ըսէ, Նոյէ Ֆրայէ Բրեսսէ, տեղեկագրած են իրենց կառավարութիւններուն թէ Րումէլիի նահանգաց համար տրուած որոշումներու գործադրութեանը մէջ գոհացուցիչ յառաջդիմութիւններ կը տեսնուին:

ԱՒՍՏՐԻՈՅ նախարարապետ Պ. ֆոն Քէօրպէր, կ'ըսէ Մալիմաթ, Ռէյխսի ժողովին մէջ հետեւեալ յայտարարութիւնը ըրեր է.—«Վեհ. Սուլթանը, որ ամէն կերպով կ'ապահովէ Իր կայս. հպատակներուն երջանկութիւնը ու Իր կայս. երկիրներուն զարգացումը, հրամայեց բարեկարգութեան ղանազան միջոցներ գործադրել Րումէլիի նահանգներուն համար: Ատոնք անշուշտ մեծամեծ օգուտներ պիտի ընծայեն: Ատոր համար ալ մնացեալս կը գնահատուին Ն. Վեհափառութեան այդ շնորհները»:

ՐՈՒՄԷԼԻԻ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ.—Հագիգաթ հետեւեալը կ'արտատպէ Թալմզէն.—Կայս. Իրատէի մը համաձայն, Րումէլիի նահանգաց ընդհանուր քննիչ կարգուած Հիւսէյին Հիլմի փաշայի կողմէ ձեռք առնուած միջոցները նոյն նահանգներուն ժողովրդեան անդորրութիւնը ու երջանկութիւնը աւելի եւս ապահովցուցած են, ուրով ամբողջ քաղաքակրթեալ աշխարհը երախտապարտ է Ն. Վեհափառութեան:»

ԾՈՎԱՅԻՆ ՆԱԽԱՐԱՐԸ.—Կայս. Պալատան երկրորդ քարտուղար ու սենեկապետ Իզզէթ փաշա, երէկ, կայս. Իրատէի մը համաձայն, ծովային նախարար Հասան փաշայի ապարանքը երթալով, որպիսութիւնը հարցուց:

—Գերմանացի մասնագէտ տոքթ. Մարք երէկ Կ. Պոլիս ժամանած ըլլալով, իսկոյն ծովային նախարարին ապարանքը գնաց եւ միւս բժիշկներուն հետ խորհրդակցեցաւ: Կը յուսացուի որ եղած դարմաններով Ն. Վսեմութիւնը քիչ օրէն բոլորովին բժշկուի:

ԲԱՆՏԱՐԿԵԱԼՆԵՐԸ.—Երէկ կայս. Պալատան մատուցեցաւ ցուցակը այն բանտարկեալներուն որոնք իրենց պատժոյն երկու երրորդ մասը աւարտած ըլլալով ազատ պիտի արձակուին Գուրպան Պայրամի առթիւ: Այդ բանտարկեալներուն թիւն է ութսուն, որոնց մէկը՝ կին:

ԸՆՄՏԱՑՈՅՑԻ քննիչ յանձնաժողովը երէկ ալ գումարուեցաւ: Ներկայ էր նաեւ Օսմ. Պանքային ընդհանուր տնօրէն Պ. Օպուանօ.

ԵՊԱՐՔՈՍԱԿԱՆ հրամանագիր մը ծանոյց բոլոր նահանգներու որ կուսակալները կառավարիչներն ալ իրենց ջանքերը չխնայեն կամուրջներու եւ ճամբաներու շինութեանց, անոնց վերաբերեալ գործառնութիւններուն:

ԱՆԳԼԻՈՅ դեսպանը, երէկ առտու, արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիք փաշայի ապարանքը գնաց եւ տեսակցեցաւ Ն. Վսեմութեան հետ:

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.—Ռուսիոյ դեսպանը, Հանրային Պարտքի վարչական Խորհուրդին անդամ Պ. Պէրժէ եւ Պուլկարաց Ս. Էգզարքը, երէկ Բ. Դուռ երթալով յաջորդաբար տեսակցեցան Մեծ-Եպարքոսին հետ:

ՊՈՒԼԿԱՐ կառավարութիւնը, կ'ըսէ Մոնիդէօռ, Սոֆիա հրաւիրած է օտար երկիրներու իր գործակատարներէն մէկ քանին: Պէլկրատի գործակատար Պ. Գ. Նէշէքօվ, աւլի օրը, Սոֆիա ժամանած է:

ԱԼԵՔՍԱՆՏՐ ԳԱՐԱԹԷՕՏՈՐԻ ՓԱՇԱ, կայս. Պալատան առաջին թարգմանիչը, երէկ այցելութիւն տուաւ Ցեղնաց Ս. Պատրիարքին:

ՍԵՐՊԻՈՅ դեսպանը, աւլի օրը, այցելութիւն տուաւ Ցեղնաց Ս. Պատրիարքին:

ՖՐԱՆՍԱՅԷՆ Բարթէլեան ուխտ կրօնաւորուհիներ Կ. Պոլիս ժամանեցին՝ իրենց միաբանութեան յատուկ հաստատութիւն մը հիմնելու: Արդէն որոշուած է վանքին կառուցանելիք տեղը:

ՋԲՕՍԱՇՐՋԻԿՆԵՐ.—Ինչպէս ծանուցինք, գերմանական Աւկուսթա Վիքթօրիա խոշոր շոգենաւը, հինգ հարիւր մօտ զբօսաշրջիկներով, երէկ իրիկուն Պոլսոյ նաւահանգիստը ժամանեց եւ Սալը Բազարի բացերը խարսխեց: Երկուշաբթի դէպ ի Նիւ-Եօրք ճամբայ պիտի ելլէ, Պէյրութ, Եաֆա, Քայֆա, Աղեքսանդրիա, Մէսինա, Բալէրմօ, Նաբոլի ու Ճէնովա հանդիպելով: Զբօսաշրջիկներուն մէջ կան գերմանացի քաղաքային ու զինուորական պաշտօնատարներ:

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՀԱՆԴԻՍՏԵԱՆ ԹՈՇԱԿԻ ՍՆՏՈՒԿԸ.—Իսքէնտէրունի, Պէյրութի, Պաղտատի, Էրզրումի ու Բրէվէզայի կեդրոններու ու շրջականներու մաքսատուններուն մէջ մաքսի փոխարէն առնուած ապրանքները, ըստ օրինի աճուրդի դրուած են, զինուորական հանդստեան թոշակի Սնտուկին յատկացեալ ամսականներու «քուբոն»ներուն փոխարէն ծախուելու համար: Գնող ալ ներկայացած է հարիւր ղրուշ արժող իւրաքանչիւր ապրանքի չորս հարիւր ղրուշի «քուբոն» ու «սանտըք սուրէթի» տալու համար: Ուստի չորս հարիւր ղրուշէն աւելի «սէրկի» ու «սուրէթ» տալ ուզողները պարտաւոր են փետրուար 13էն սկսեալ ամէն օր, դադարի օրերէն զատ, դիմել նոյն Սնտուկին վարչական Խորհուրդին:

ԹՐԱՄՈՒԷԻ Ընկերութեան բաժնետէրերու ընդհանուր ժողովը երէկ գումարուեցաւ: Ներկաներուն թիւը օրինաւոր էր, վասն զի պէտք եղածին չափ բաժնեթուղթեր աւանդ թողուած էին: Վարչական Խորհուրդին տեղեկագրէն հասկցուեցաւ թէ 1902ի սովորական հասոյթներն են 70,213 ոսկի. նախորդ տարին 72,314 էր: Արտասովոր հասոյթները կը հասնին 847 ոսկիի, մինչդեռ նախորդ տարին 707 էին, որով 1902ի ամբողջ հասոյթն է 71,060 ոսկի՝ 1901էն 1,962 պակաս: Ծախքերն են 50,322 ոսկի, մինչդեռ նախորդ տարին 53,804 էին, որով 3,482 ոսկի պակսած են: Ժողովը վաւերացուց այդ հաշիւները եւ իրենց պաշտօնին մէջ վերահաստատեց վարչական Խորհուրդին անդամներէն Պ. Պ. Վէյլէն ու Շասիօթին:

ԹԷՔԻՐՏԱՂԷՆ կը գրեն թէ որոշուեր է հոն առեւտրական սենեակ մը հիմնել եւ տեղացի դրամատէրներէ Ընկերութիւն մը կազմել՝ Թէքիրտաղի ծովեզերքներուն եւ Կ. Պոլսոյ միջեւ շոգենաւային երթեւեկութիւններ կատարելու համար, Նաեւ դիմում ընել, որպէս զի Օսմ. Պանքան ճիւղ մը հաստատէ Թէքիրտաղի մէջ:

ՄՈՄԽԱՆԷԻ մէջ առջի իրիկունը պատահած հրդեհին համար Հագիգաթ կ'ըսէ թէ ոստիկանութեան կողմէ կատարուած քննութեամբ հաստատուեր է որ դիտմամբ ձգուած է վարձակալ տիկին Աննայի կողմէ:

ԲՐԷՏԻ ԼԻՈՆԷԻ Ղալաթիոյ, Բերայի ու Պոլսոյ ճիւղերը գոց պիտի ըլլան Գուրպան Պայրամի առջին օրը:

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

4 % քօնսոլիտէի (Օսմանիէ) փոխառութեան օսմ. պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ յառաջիկայ մարտ 1/14էն սկսեալ, թիւ 26 պորտորյին, ինչպէս նաեւ միեւնոյն փոխառութեան փետր. 1/14ի վիճակահանութեան մէջ շահած պարգեւները պիտի վճարուին Օսմ. Կայս. Պանքայի Ղալաթիոյ կեդրոնատեղին մէջ: Ի փոխարէն պարտաթուղթերուն եւ կտրոններուն, որոնց պիտի ընկերանան թուաւոր պորտորոններ, պարտաթուղթի տէրերուն պիտի յանձնուի ընկալագիր մը՝ որ պարտի վճարման համար ներկայացուիլ Օսմ. Պանքայի Ղալաթիոյ կեդրոնատեղին, անոր յանձնումի թուականէն 10 օր յետոյ: 2—5

* *

ԱԶԴ.—Օսմ. Կայս. Պանքան մրցում բացած է, մէկ քանի պաշտօններու համար, Կ. Պոլսոյ կամ գաւառական դրասենեակներուն մէջ: Քննութեան առարկաներն են ֆրանսերէն կամ անգլերէն առեւտրական ու վարչական թղթակցութիւն.—Թեկնածուները պարտին խօսիլ ու գրել այդ լեզուները, մասնաւորապէս թուրքերէնը. — Տարրք հաշուակալութեան, առեւտրական իրաւագիտութեան եւ աշխարհագրութեան.—Շահու, զեղչի հաշիւներ, փոխանակագրի փոխանակութիւն.—Արփիդրամ, դրամական գործառնութիւններ արժեթուղթերու գնում եւ վաճառում, եւլն.: Մրցման մասնակցելու համար, թեկնածուները պարտին իրենց խնդրանքին հետ ներկայացնել իրենց եւ բարեխառութեան ու յանձնարարութեան գրերը: Օսմ. Կայս. Պանքան իրեն կը վերապահէ գնահատել մրցման մէջ ընդունուելու բոլոր պայմանները: Մրցման մասնակցողներուն տարիքը երեսուն պէտք է ըլլայ: Մրցումը պիտի կատարուի յառաջիկայ մարտ ամսուն վերջերը: Մրցման մասնակցելու համար ընդունուողները անձնական աղդարարութիւն մը պիտի ստանան, որուն մէջ նշանակուած պիտի ըլլայ մրցումի քննութեան թուականը: Թեկնածուները կը հրաւիրուին անձամբ ներկայանալ Օսմ. Կայս. Պանքային իրաւագիտական ճիւղին, արձանագրութեան համար, որ պիտի շարունակուի մինչեւ 15 մարտ 1903 (Ն. Տ.): Այնուհետեւ եղած խնդրանքները անլսելի պիտի մնան:

Կ. Պոլիս, 25 փետր. 1903 2—3

ՕՐՈՒԱՆ ՆՈՐ ՎԷՊԸ

Ցառաջիկայ շաբթու կ'աւարտի ԿԱՐՄԻՐ ՇՈՒՇԱՆԸ, որ ստիպուեցանք ամփոփել, սկսելու համար Ժորժ Օնէի մէկ նոր վէպը, վերջերս հրատարակուած, որ արդէն իսկ մեծ ընդունելութիւն գտած է կարճ ժամանակի մէջ, ինչպէս սովոր են գտնել ֆրանսացի այդ հանրածանօթ վիպագրին բոլոր վէպերը: Առաջին անգամը չէ որ Ժորժ Օնէէն վէպ մը կը թարգմանենք այս էջերուն մէջ. ասկէ առաջ մէկ քանի հատ թարգմանած ենք, որոնցմէ ՍԱՌԱ ԿՈՄՍՈՒՀԻՆ գեռ անցեալ տարուան շրջանին մէջ հրատարակեցինք, բայց այս անգամ այժմէութիւն ունեցող հրապարակ հարցի մը վրայ գրուած վէպ մըն է որ կ'ընծայենք մեր ընթերցողներուն, որոնք մեծ ախորժով ու հետաքրքրութեամբ պիտի կարդան Ժորժ Օնէի այս նոր գործը,

ԱԼՔՈԼԱՄՈԼՈՒԹԻՒՆԸ

շատ սրտայոյզ եւ հետաքրքրաշարժ վէպ մը, սարսռեցուցիչ դրուագներով ի վեր կը հանէ ալքոլի գործած ծանրակշիռ աւերները մարդկութեան մէջ: Այնպիսիատեն մը՝ երբ Եւրոպայի մէջ մեծ պայքար մը կը մղուի ալքոլամոլութեան դէմ, խիստ օրէնքներու կիրառումով եւ հակալքոլական ընկերութեանց անդուլ ջանքերուն շնորհիւ եւ նոյն իսկ մեր երկրին մէջ ազդեցիկ միջոցներ ձեռք կ'առնուին կայս. կառավարութեան կողմէ, ալքոլամոլութեան առաջ բերած չարիքները դարմանելու, անշուշտ մեծ շահագրգռութեամբ պիտի կարդացուի այս վէպը, որ իր առամադրիք դէպքերով՝ մինչև լարուած պիտի պահէ վիպասէրներու հետաքրքրութիւնը: Այս նոր վէպին հրատարակութեան պիտի սկսինք յառաջիկայ շաբթուան ընթացքին մէջ, երբ պիտի աւարտի ներկայ թերթօնը: Ուրեմն համբերութիւն մէկ քանի օր ալ, ճաշակելու համար այս գեղեցիկ ու սրտառուչ վէպը:

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պատր. Փոխանորդ Տ. Գաբրիէլ եպիսկոպոս Ճէվահիրճեան հիւանդ ըլլալով տունը կը մնայ. ուստի Ս. Պատրիարքը հրամայեց Տ. Դնէլ վրդ.ի, որպէս զի առժամապէս վարէ Փոխանորդարանի գործերը, մինչեւ որ կատարելապէս առողջանայ Փոխանորդ Սրբազանը:

—Պատրիարքարան հասած հեռագիրներ կը ծանուցանեն Կիլիկիոյ Ս. Կաթողիկոսն իր Աթոռը առաջնորդելու պաշտօն ունեցող Տ. Մովսէս եպիսկ. Կէօմիւրճեանի եւ Ցարութիւն էֆ. Գարամանեանի Եաֆա ժամանումը:

—Ս. Պատրիարքը օրհնութեան կոնդակ մը ղրկած է Նարլը-Գափուի Թաղ. Խորհուրդի ատենապետ Ջաքար էֆ. Գրիգորեանի որ՝ ինչպէս կը յիշուի՝ իր քանի մը հազար ոսկի արժողութեամբ անշարժ կալուածները կտակած է բարենպատակ հաստատութեանց:

—Ցունուար 13ին Թիֆլիզի դատաստանական պալատի մէջ քննուած է երեք գործ, որոնց մասին բողոքած էր Էջմիածնի Սինոդը դպրոցական վարչութեան դէմ, ի դիմաց կովկասեան ուսումնարանական շրջանի Պ. Հոգաբարձու, որուն ներկայացուցիչները դրաւած են դպրոցական կալուածներ, Կարսի եկեղեցապատկան տասը կրպակները՝ իրենց նկուղներով, երկյարկանի տունը, որ Եղիշէ վարդապետի օրով շինուած էր դպրոցներու փակումէն յետոյ, Կաղզուանի եկեղեցապատկան 5 այգիներ, եւ երկյարկանի տունը, որ շինուած է 60ական թուականներուն, հանգուցեալ Գէորգ Կաթողիկոսի օրով՝ յատկապէս Սինոդի բնակութեան համար եւ վերջերս արդի Ս. Հայրապետին հրամանով եղած է եկեղեցական ուսումնարան: Այս նիստին մէջ Էջմիածնի շահերը պաշտպանած է երդուեալ հաւատարմատար Ս. Ցարութիւնեան: Դատարանը յայտաբարեց Կարսի եկեղեցական շինութեան եւ տասը կրպակներու վերաբերեալ վճիռը՝ ի նպաստ եկեղեցւոյն, իսկ Էջմիածնապատկան տան եւ Կաղզուանի եկեղեցապատկան հինգ այգիներու վերաբերեալ վճիռները՝ յետաձգեց, քանի մը կարեւոր խնդիրներ պարզաբանելու համար:

—Նիւ Եորքէն վաճառական Թովլաճեան էֆ. 20 ոսկի ղրկած է Պատրիարքարան՝ դաւառական արհեստանոցներու համար, իբրեւ նուէր Ցիսուս Մանուկի:

—Պէրութի դպրոցին նախորդ եւ ներկայ հոգաբարձութիւնները, գնահատելով իրենց տեսուչին Տ. Ներսէս Վ.ի երկու տարուան ընթացքին մէջ մատուցած ծառայութիւնները, գրով մը դիմած են Երուսաղէմի Ս. Պատրիարք Հօր՝ խնդրելով որ լանջախաչով մը քաջալերէ զայն: Տ. Ներսէս Վ. հրաման ստացեր է Ս. Պատրիարքէն՝ Կիլիկիայէն գացող հրաւիրակներուն հետ Երուսաղէմ երթալ, Նորընտիր Կաթողիկոսը ընդունելու համար, եւ 8–10 օրէն վերադառնալ:

—Պէրութէն կը գրեն թէ փետր. 9ի կիրակի օրը Ս. Նշանի վանքին մէջ հոգեհանգիստ կատարուեր է ողբացեալ Տիկին Վերժինի Պ. Կիւլպէնկեանի համար: Տ. Ներսէս Վ. կէս ժամու չափ դամբանական խօսեր է, թուելով հանգուցեալ տիկնոջ օրինակելի ծիրքերը եւ Կիւլպէնկեան գերդաստանին մատուցած ծառայութիւնները: Դամբանախօս Հայր Սուրբը յիշելով Տիկին Վերժինի բարեգործութիւնները, Ս. Հոգւոյն մխիթարութիւնը հայցեր է Ազն. Պատրիկ էֆ. Կիւլպէնկեանի եւ համայն Կիւլպէնկեան էւ Մանուկեան գերդաստանին համար: Տ. Ներսէս Վ. Նախապէս ծանոթ ըլլալով ողբացեալ Տկն. Վերժինի, ինքնաբերաբար կատարած է այս հոգեհանգիստը:

ԻԶՄԻՐԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԻԶՄԻՐ, 17 Փետր. 1903

Անցեալ չորեքշաբթի երեկոյ, Ներսէսեան որբանոցին մէջ, անոր վարչութեան անդամները իրենց անձնական քսակէն բացառիկ ճոխկերոյթ մը սարքեցին որբերուն ու որբուհիներուն: Սեղանին սպասաւորութիւնը կատարեցին վարչութեան անդամներէն Սիմոնեան Մեսրոպ, Աւետիքեան Աւետիս, Լալաեանց Աւետիս, Գալփաքճեան Մանուկ եւ Բէնլիեան Գէորգ էֆ.ները. խնամակալուհիներէն Տիկ. Մարիամ Սիվրիսարեան, Սիվրիսարեան Թագուհի, Աւագեան եւ օրիորդները: Երկսեռ որբերու թիւը կը հասնէր 75ի, ամէնքն ալ մաքուր հագուած: Իր տեսակին մէջ պարզ, բայց այդ անմեղ ժամանցին աւելի ոգեւորութեան պատճառ եղած էր ընտիր կրամօֆօն մը՝ զոր նոյն երեկոյեան համար Ցակոբ էֆ. Հարենց վարչութեան տրամադրութեան տակ դրած էր եւ զոր կը վարէր այս վերջնոյն անդամներէն Ստեփան էֆ. Թօքաթլեան: Կերակուրներն էին հնդկահաւ, գառն, հալիւ (փիլաւ), փաքլավա, չաքարլէն եւ նարինջ: Որբանոցի սրահին մէջ վարչութեան անդամներէն զատ՝ ներկայ էին Կէօզթէփէի Թրէնայի ընկերութեան ներկայացուցիչ-անդամ Ցակոբ Հարենց էֆ., գիշերային դասախօսութեանց անձնուէր ու համակրելի ուսուցիչներէն Շահինեան Հայկ եւ Պալապանեան Վահան էֆ.ները. Ներսէսեան հիմնադրաց ժողովի անդամներէն Փափազեան Ցովհաննէս էֆ. եւ Հոգ. Որբախնամ Ընկերութեան կողմէ Տիվրիկեան Աւետիս էֆ. եւ Տիկին Տաւշունին:

Ճաշէն ետքը, որբուհիներէն օրիորդ Մաքրուհի Պոյաճեան եւ որբերէն Պ. Ցովհաննէս Երիցեան կարդացին մէկ մէկ ճառ իբր երախտագիտական ցոյց զիրենք խնամելու պաշտօն ունեցող մարմիններուն: Ցիշատակելի էր ճառերու ընթերցման ներկաներուն վրայ ունեցած սրտառուչ ազդեցութիւնը: Ճաւերը ծափահարութեան ի վերջանալէ ետք, յաջորդաբար երգեր երգուեցան եւ կրամօֆօնը իր ներդաշնակ ու ընտիր կտորներովը մեծապէս ուրախութիւն սփռեց բազդին երկսեռ սնմառանորդներուն:

ՆՇՐԿԱՑ ՄԸ

ՄԱՍԻՍ գրական շաբաթաթերթի վաղուան թիւը՝ իր ճոխ պարունակութենէն զատ՝ մասնաւորապէս շահեկան է Ռոստանի Մրցումին մանրամասնութիւններովը զորս ծանուցուած է իր խմբագրական բաժնին մէջ:— Աւասիկ թիւերուն ամբողջական բովանդակութիւնը.

Ռոստանի մրցում (Պայմանները.—Նիւթը.—Բնորդները.—Մրցանակը) ԽՄԲ. ՑԱՑՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ:— Խառնակ յանգեր (Փանթէզի-քերթուած) ԱԼՓԱՍԼԱՆ:—Հին դէմքեր. Պօղոս Պատրիարք Աղր. Պոլսեցի. Ց. Գ. ՄՐՄՐԵԱՆ:—«Մեզ ալ մի մոռնար». ԲՐԻԶԱՆԹԻՄ:— Բժիշկը ու ժողովուրդը, ՏՈՔԹ. ՑՈՎՍ. Տ. ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ:— Օրուան կեանքի նօթեր. Տ. Ա.— Օտար գրականութիւն. Զ.-լայի վերջին վէպը՝ «Vérité». ԴԱՄԷՐ:—Թերթօն:

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՊԼ)

ՑԷԹԻՆԷ, 5 մարտ.—Սեւ Լերան մէջ տիրող երաշտութեան հետեւանքով, Աւստրիա որոշեր է այդ երկրին դիւրութիւններ ընծայել՝ սահմանագլուխի վաճառականութեան ի նպաստ: Կլաս Ցէրնակօրա լրագիրը շնորհակալութիւն կը յայտնէ Սեւ Լերան ժողովուրդին համար եղած բարերար կարգադրութեանց մասին եւ կը խոստանայ թէ ամէն ջանք պիտի ընէ անդորրութիւնը պահպանելու եւ երկու երկիրներուն միջեւ եղած բարեւոք յարաբերութիւնները աւելի ամրապնդելու:

ԲԱՐԻԶ,—Երեսփ. ժողովը 28ի դէմ 371 ձայնով ընդունեց ելմտացոյցին ամբողջութիւնը: Երեսփոխաններէն Պ. Տրլոնքլ առաջարկեց որ կառավարութիւնը հաղորդէ Հապէշիստանի գործերուն եւ Մենելիքի հետ կնքուած դիւանագիտական դաշնադրութեանց վերաբերեալ դիւանագիտական թղթակցութիւնները: Պ. Տրլոնքլ ցաւ յայտնեց թէ Ֆրանսա լքած է իր դիւանագիտական իրաւունքը, թողուց Անգլիոյ ձեռք բերած արտօնութիւնները. դատապարտեց Հապէշիստանի ֆրանսական դեսպան Պ. Լակարտի քաղաքականութիւնը: Ատենապետը վեր առաւ այն իրողութիւնը թէ Մենելիք մերժած է վաւերացնել Ֆրանսայի հետ կնքուած պայմանագրութիւնը՝ Հապէշիստանի երկաթուղիներուն նկատմամբ, մինչդեռ Անգլիոյ կ'արտօնէ Բարեյոյսի երկաթուղին իր երկիրներէն անցընելու. Նաեւ ուրիշ դիտողութիւններ ալ կ'ընէ:

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ԲԱՐԻԶ, 5 մարտ.—Երեսփ. Ժողովը, այսօր, աւարտեց ելմտական օրինագծին վիճաբանութիւնը: 82ի դէմ 371 ձայնով քուէարկեց ելմտացոյցին ամբողջութիւնը: Ընդհանուր գումարն է 3,540 միլիոն ֆր.:

—Ծերակոյտը, այսօր, սկսաւ բանակին առողջապահական վիճակին նկատմամբ եղած հարցապնդման վիճաբանութիւնը:

—Միխայլովիչ մեծ դուքսը, այս իրիկուն, ընդունեւեցաւ Պ. Լուպէի կողմէ, որուն հետ երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ:

—Նախարարաց Խորհուրդը, այսօր, վերջնականապէս որոշեց պաշտօնական ծրագիրը՝ Հանրապետութեան նախագահին Ալժէրի կատարելիք ուղեւորութեան:

—Հապէշիստանի ֆրանսական դեսպան Պ. Լակարտ Ֆրանսա պիտի դառնայ:

ՀՌՈՄ.—Լէոն ԺԳ. Պապը իր յոգնութիւններէն կազդուրուած ըլլալով, վաղը ներկայ պիտի գտնուի Մեծ Պանքի քաբոզին:

ԲԱՐԻԶ.—Բէքինէն կը հեռագրեն թէ Պոքսըրներու նոր ըմբոստութիւն մը մօտալուտ է: Ռուսիա կը պատրաստուի միջամտել, եթէ տեղի ունենայ:

—Վատիկան մերժած ըլլալով ընդունիլ ֆրանսական կառավարութեան կողմէ նշանակուած եպիսկոպոսներու անուանումը, նախարարապետ Պ. Քոմպ հաւանական կը տեսնէ Քոնքորտային դադարումը:

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 20 Փետրուար

Օսմ. Քօնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	32	23 1/2
Ամէնէն բարձր գին	»	32	21 1/2
Ամէնէն վար գին	»	32	20 1/2
Րումէլիի Երկաթուղի գօգ.	Ֆր.	123	75
Ամէնէն բարձր գին	»	123	75
Ամէնէն վար գին	»	122	12

ԲԱՑՈՒՄ 21 Փետրուար

Օսմ. Քօնսոլիտէ Սեռի Դ.	Բ. Կ.	32	23
Րումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	123	62
Շիրքէթի Խայրիէ		20	—
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Քրէտի Ժէնէրալ Օթմ.		—	—
Յօս. Օթմ. Նանմ է Վոյէօռ		9	13
Դ.մ. Ապահ. Ընկ.		4	10
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		6	02 1/2
» ժուիսանս		1	60
» պարտաթուղթ		494	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		493	—
Թրանսվալ		143	—
Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիպսիէն		365	5'
Լավրիոմ		88	—
Անատոլի երկաթուղի բաժնեթուղթ		12	67
« պարտաթուղթ «		527	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	111	15
» » » չէք	»	110	38
Բարիզ » »	Ֆր.	22	67
» » » չէք	»	22	63 3/4
Պէրլին անվ.ոկոս չէք	մարք	13	57
Վիէննա չէք	ֆիոր.	21	06

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	20
Անգլիական ոսկի	»	110	—
Բօլ Էմբէրիալ	»	90	10
Քրիմիջ	»	51	08
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	—
Մէճալիք	»	—	—
Րուպլի Թղթադրամ	Օ. Ո.	8	60

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 5 Մարս

Անգլիական Քօնսոլիտէ		91	75
Օսմանեան Թանզ սէռի Բ.		60	25
» » » Դ. բաց.		29	63
» » » Դ. գոց.		29	63
Օսմանեան Պանքա		14	—
Ռուսական 1890		—	—
Հելլենական 5 %		42	50
» Մոնոբոլ		44	:0
Պուլկարական 1888		91	87
Էժիպսիէն ունիֆիէ		107	50
Տօմինիոյ		105	—
Թրանսվալ		5	62
Ատրին երկաթուղի		14	—
Փոխ անակագիր		25	37 1/2

ԲԱՐԻԶ, 5 Մարս

Ֆրանս. Թանզ 3 %			100	25
Օսմ. Քօնս. սէրի Դ.	բաց.	Ղրշ.	30	63
	գոց.		30	02
» » » Բ.		»	—	—
» » » Դ.		»	32	32
Օսմ. Կայս. Պանքա		Ֆր.	616	—
Օսմանիէ		»	—	—
Րումէլի երկաթուղի		»	127	—
Օսմ. մաքսատուն		»	479	—
Օսմ. Ռէժի		»	—	—
Բրիօրիթէ Թիւրք 4 %		»	—	—
Քրէտի Լիոնէ		»	1132	—
Իտալական Թանզ		»	102	50
Սպանիական արտաքին		»	92	17
Թրանսվալ		»	144	50
Չէք Լոնտոնի վրայ		»	25	160
Դրամադրոյ		»	—	—

ՊԷՐԼԻՆ, 5 Մարս

Ռուպլը	Ֆր.	—	
Րումէլի երկաթուղի	»	132	60
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	103	20
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	25

ՎԻԷՆՆԱ, 5 Մարս

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	Ֆր.	240	30
Րումէլի երկաթուղի	»	119	—
Օսմ. Ռէժի	»	—	—

ՊՐՒՔՍԷԼ, 5 Մարս

Օսմ. Քօնս. սէրի Դ.	29	80
Րումէլի երկաթուղի	124	50

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ

ԱԶԴ.—Շիրքէթի Խայրիէի տնօրէնութիւնը նուազագոյնի կը գնէ, նմուշները կնքուած պահարաններու մէջ դրուած, 24,000 թոնօ հանքածուխ, Լամպթընի լաւն ամիտ զօլա տեսակէն, իր յանձնառութեանց տետրակին պայմաններուն համաձայն յանձնելի, ու 25 օրը անգամ մը 2500էն 3000 թոնոյի հայթայթումով, առաջին յանձնումը յառաջիկայ ապրիլ 15/28ին կատարուելու պայմանով: Շիրքէթի Խայրիէի տնօրէնութիւնը ինք պիտի սահմանէ ածուխին փոխադրութիւնը, յետոյ ածուխին իւրաքանչիւր թոնօյէն զեղչելով տասնըմէկ քէնա: Կնքուած պահարաններու մէջ դրուած նմուշները պիտի ընդունուին մինչեւ յառաջիկայ մարտ 1/14, ժամը 8, երբ պիտի փակուի նուազուրդը, եթէ առաջարկները նպաստաւոր ըլլան Ընկերութեան: 1500 ոսկիի գումար մը աւանդ պէտք է ձգուի: 2—6

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Հանր. Պարտքի Վարչութեան ընդհանուր տնօրէնութիւնը կը ծանուցանէ Պրուսայի շերամաբուծական վարժարանը մտնել փափաքողներուն թէ վարժարանին բացումը տեղի պիտի ունենայ 1903 (1319) մարտ 22ին (Ապրիլ 4): Ընդունելութիւնները հետեւեալ պայմաններով տեղի պիտի ունենան:

Վարժարան մտնել ուզողները պէտք է առ նուազն 18 տարեկան ըլլան. բացառութիւն չըլլար: Ընտրելիները հետեւեալ նիւթերուն վրայ քննութիւն պիտի անցընեն. 1. Թուաբանութիւն. 2. Երկրին մէջ խօսուած մէկ լեզուն գրել գիտնալ:

Քննութիւնները թուրքերէն լեզուով տեղի պիտի ունենան: Շերամաբուծական վարժարանը ընդունելի աշակերտներուն թիւը միայն 30 հոգի նշանակուած ըլլալով, այդ 30 աշակերտները պիտի ընտրուին քննութեանց մէջ ընտրելիներու շահիլիք թիւերուն կարգին համաձայն: Հետեւաբար վարժարան մտնել փափաքողները նշանակուած թուականէն առաջ պէտք է իրենց խնդրագիրները ուղղեն Պրուսայի շերամաբուծական վարժարանի տնօրէնին, եւ բացման օրը ներկայանան, իրենց ծննդեան վկայագրով եւ բարի վարքի վկայականով մը: Բ. տարեշրջանի աշակերտներուն ալ կը ծանուցուի թէ պէտք է վարժարանը գտնուին երկուշաբթի օրը, 24/6 ապրիլ 1903 (1319), իրենց դասերը պիտի վերսկսին միեւնոյն օրը, ճիշդ ժամը 6ին (Ը. Թ):

* *

ԱԶԴ.— 1903 մարտ ամսուան, այն է ոգելից ըմպելիներու տուրքին առաջին մասնավճարի պայմանաժամը մօտենալուն հետեւանօք, Օսմ. Հանրային Պարտքի վարչութեան ընդհանուր տնօրէնութիւնը կը ծանուցանէ Պոլսոյ եւ արուարձաններու մէջ ոգելից ըմպելիներու վաճառումովը զբաղողներուն թէ՝ կանոնագրին 12րդ յօդուածին տրամադրութեան համաձայն, պէտք է ներկայ փետրուար ամսոյ միջոցին ներկայանան ոգելից ըմպելիներու Պոլսոյ Տեսչութեան, որ կը գտնուի Զկնաբանի նոր շէնքին վերի յարկը, ստանալու համար իրենց արտօնագիրը, համաձայն նոյն կանոնագրին 10րդ յօդուածին: Անոնք որ մինչեւ մարտ 1 վերոյիշեալ Տեսչութեան չեն ներկայանար, օրինական պատիժի պիտի ենթարկուին: 8—10

3/16 փետր. 1903

* *

Հանր. Պարտքի Վարչ. Խորհուրդը կը ծանուցանէ հասարակութեան թէ յառաջիկայ մարտ 1/14էն սկսեալ հարիւրին 1/2 տոկոս պիտի տրուի, օսմ. հանր. պարտքի քոնվէրսիոն եղած պարտաթուղթերուն 39 թիւ կտրօնին վրայէն: Վճարումները պիտի կատարուին մինչեւ յառաջիկայ 1/14 օգոստոս կտրօնին վրայ նշանակած քաղաքներու մէջ: Այդ թուականէն յետոյ Կ. Պոլսոյ մէջ պիտի վճարուին: 1—7

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

Պալճան ապահովագրական Ընկերութեան գրասենեակները յառաջիկայ մարտ 1ին պիտի փոխադրուին Կալաթա, Թահթաքալէն խանի առաջին յարկը, Վոյվոտա փողոց, Օսմ. Կայս. Պանքային դիմաց: 5—20

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

ԻՒՆԻՕՆ Ապահովագրական Ընկերութեան Տնօրէնութիւնը յառաջիկայ 1/14 մարտէն սկսեալ իր գրասենեակները պիտի փոխադրէ, Պոլիս, Սուլթան Համամ, Նուրաշէն Քաթըրճը օղլու բասամը: 7—20

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺԹ

396 ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

ԽԱՆԻ ԴԱՐԵՋՐԱՏԱՆ ՎՐԱՅԻ ՇԱՐԿԸ
(Ճիշդ Զաքարեանց դէմը)

Նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն, ըստ տարիքի, ծամածռութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն՝ներաշխատելով: Ինչպէս նաեւ կատարելագործեալ ակռաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամնահանութիւն:

Ժամերը կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէս օր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին:

Անատօլը Օսմանըլը Թիմուր Եօլը

Ի Լ Ա Ն

«Բիրիպէյլի»տէն մէվրուտ օլուպ Աղաչէհիր օթասիօնը վաստասըյլա սէվգ խուլէնմէք զէխաիրէ Թաղաիֆ իսիլմէք իւզրէ Թանզիմ օլունան 101 նօմերօլու վէ ֆի 15 թէշրինի էվվէլ 1900 թարիխլի սէյրի խաֆիֆէ մախսուս ֆէվգելա'տէ վէ մուվագգաթ թարիֆանըն եէտինճի իլավէսի կէլէճէք շէհրի մարթ էֆրէնճինին օնպէշի թարիխինտէ մէվգի թաղաիֆա վազ իտիլէճէյի կիպի նազիլաթը մէզպիւրէ չիտին չէհատէթնամէ իթա' իթմէք իւզրէ Բիրիպէյլիտէ միւճէտտէտէն պիր աճէնթա մէմուրըյլազըմ թէէսիս վէ իգամէ օլունտուղու վէ պու պապտէ մալիւմաթը մուֆասսալա իսթիհսալընա արզուքէշ օլանլարըն իսթասիօնլարա վէ սալիֆիւզզիքր աճէնթալըղա վէ Թիմուր Եօլուն Հայտար Փաշատաքի Ումուրը Թիճարիյէ տաիրէսինէ միւրաճա'աթ իտիլէճէկլէրի իլան օլունուր:

Միւտիրիյէթ

Հայտար Փաշա,

Ֆի 27 Շուպաթ էֆրէնճի 1903

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
10,000,000 ՕՍՄ. ՈՍԿԻ ԴՐԱՄԱԳԼԽՈՎ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ Ղալաթիա
ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ՝ Պոլիս, Եէնի ճամի
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ՝ Բերա, Շիտակ ճամբան Թ. 347

ԳԼԽԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ԼՈՆՏՈՆԻ ԵՒ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ

Ատալիա, Ատանա, Այտըն, Աֆիոն-Գարահիսար, Հալէպ, Աղեքսանդրիա, Էտիրնէ, Էնկիւրի, Պաղտատ, Պէյրութ, Պրուսա, Դամէթանի, Դամասկոս, Գոնիա, Լառնագա, Գահիրէ, Մէրսին, Միտիլլի, Ուշաք, Բորդ-Սայիտ, Սելանիկ, Սամսոն, Սըվազ, Իզմիր, Տրապիզոն։

Որոշուած պայմանաժամով կամ ընթացիկ հաշուի (գօնթ-գուրան) փոխատուութիւն կ'ընէ, արժեթուղթեր կամ փոխանակագիրներ (պոլիցա) պահեստ առնելով։

Փոխանակագիրներ կը զեղչէ։ Թուրքիոյ եւ օտար երկիրներու գլխաւոր քաղաքներուն վրայ փոխանակագիրներ, չէքեր, վարկագիրներ ու հեռագրական օրդիններ կուտայ։

Ընթացիկ հաշիւներ կը բանայ, արժեթուղթեր եւ արժեքաւոր առարկաներ կ'ընդունի ու կը պահէ։

Թուրքիոյ եւ արտասահմանի մէջ կտրօններ եւ փոխանակագիրներ կը գանձէ, սակարանական հրամաններ կը գործադրէ, զանազան տեսակ դրամներ կը փոխէ, կ'առնէ ու կը ծախէ։

Օսմ. Պանքան հետեւեալ պայմաններով եւ տոկոսներով դրամ պահեստի կ'ընդունի.—

2 տարի պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան 100ին 3 ու կէս տոկոս կուտայ. մէկ տարի պայմանաժամով պահեստի համար՝ տարեկան 100ին երեք։ 6 ամիս պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան 2 առ հարիւր, 3 ամիս պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան $1^1/_2$ առ հարիւր։

Պոլսոյ գործակալութիւնը վերոյիշեալ բոլոր գործառնութիւնները կը ստանձնէ, եւ ասկէ զատ ապրանքներու վրայ փոխատուութիւններ կ'ընէ եւ գօնսինեասիօնով եւ ազատ տեղաշրջով ապրանքներ աւանդ կ'ընդունի։

Բերայի մասնաճիւղը նմանապէս կը կատարէ Պանքային վերոյիշեալ բոլոր գործառնութիւնները (բացի ապրանքներու վրայ կատարուածներէն), եւ ամրջապէս յանձնելու պայմանաւ կը գնէ եւ կը ծախէ զանազան վիճակահանութեանց արժեթուղթեր, ինչպէս Վիլ տը Բարիի, Ռումելիի երկաթուղեաց, Հելլենական կամ Թանամայի վիճակահանութեան արժեթուղթեր եւլն. եւլն.։ Պոլսոյ գործակալութիւնը եւ Պերայի մասնաճիւղը կը ծախեն նաեւ Ռումելի Երկաթուղեաց արժեթուղթերու բօնտները եւ Օսմ. Պանքային Թուրքիոյ մէջ հաստատուած միւս բոլոր գործակալութիւններուն նման կ'ընդունին տարեկան 2% տոկոսով մինչեւ 100 օսմ. ոսկի, ընթացիկ հաշիւ բանալով։

Օսմ. Պանքան $3^1/_2$ % ֆրանսական եւ 3% գերմանական Ռանթերու փոխարէն գումարներ փոխ կուտայ, պզտիկ ընթացիկ հաշիւի դրութեամբ. յիշեալ Ռանթերը՝ պահեստի դրուած արժեթուղթերու յատուկ տուփին մէջ կը պահուին։ Պահեստի դրուածներու քանակին աւելնալուն համեմատութեամբ, եղած փոխատուութիւնն ալ հետզհետէ կ'աւելնայ։

ՕՍՄ. ՃԱՐՏԱՐԱՐՈՒԵՍՏ

ԸՆՏԻՐ ԿԻՐ ԵՒ ՇԱՂԱԽ

ՇՈԳԵՇԱՐԺ ԳՈՐԾԱՐԱՆ, ՍԹԵՆԻԱ
Ա. Ք. ՔԷՕՍԷՕՂԼՈՒ, Պ. ԼԻՆԱՐՏՕ ԵՒ ԸՆԿ.

Այս կիրը, որուն սպառումը մեծապէս աւելցած է վերջին երկու տարիներուն մէջ, շատ կարեւոր բարւոքում մը կրած է շնորհիւ ճարտարագէտ Պ. Կ. Լինարտօյի, որ գիտական երկար հետազօտութիւններէ յետոյ, յաջողած է գտնել գերազանցապէս խորոլիք կիր մը։ Լաւագոյն արդիւնքներ տուած է այս կիրը, ծով ու եւ անուշ ջուրին տակ։ Օտար առաջնակարգ խորոլիք կիրերէն աւելի աղէկ է անվիճելի կերպով։ 200 օսմ. ոսկիի պարգեւ մը պիտի տրուի անոր, որ ապացուցանէ թէ այս կիրը խորոլիք չէ գերազանցապէս։ Երեք պայմաններ կը միացնէ իր մէջ.— Խնայողութիւն, առողջարար համգամանք, հաստատունութիւն։

Կեդրոնական մթերանոց, Ղալաթա, Քալաֆաթ-Եէրի, Թիւ 63, ատաղձավաճառ Պ. Քէօսէօղլու Խարալամպոսի մեծ մթերանոց։ Մասնաճիւղերն են Պոլիս, Քէրէսթեճիլէր, Թիւ 394, Գատըրգիւղ քարափին վրայ, Եանի Միքայիլի քով, Սամսոն՝ Անտոնօղլու Եղբարք։ 49—105

ԱՊԱՌԻԿ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Կահաւորման յատուկ ամեն տեսակ ապրանաց

Ղալաթիա, Թիւնէլին քովը, Մէրթէպանի փողոց Իզզէթ Փաշա Խանի կից, Թիւ 16

Նոր հաստատուած սոյն մթերանոցներուն մէջ կը գտնուին անգլիական գորգեր, տօքումա եւ Թաւշեայ գորգեր, «քէչէ»ներ, «Թիւլ» վարագոյրներ, սփռոցներ, քօրնիշներ, գետնի մուշամբաներ եւ զանազան տեսակներով ճոխ կերպասներ, մահճակալներ, աթոռներ ու հայելիներ։ Կը վաճառուի յարգոյ հասարակութեան շատ դիւրամատչելի պայմաններով, ԱՄՍԱԿԱՆ ՎՃԱՐՄՈՒՆՔՈՎ

635 ՎԵՐՋՆԱԿԱՆ ԳԻՆ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ
ՏՊԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ
ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ՃԱՇԱԿԱՒՈՐ ԿԵՐՊՈՎ ԿԸ ՏՊՈՒԻՆ
Թուրքերէն, Հայերէն, Ֆրանսերէն եւ Յունարէն
ԼԵԶՈՒՆԵՐՈՎ
ՀԱՆԴԷՍՆԵՐ, ՏԵՏՐԱԿՆԵՐ, ՄԱՀԱԶԴՆԵՐ, ՀՐԱՒԻՐԱԳԻՐՆԵՐ, ՆԱՄԱԿԱԳԼՈՒԽՆԵՐ, ԱՅՑԱՔԱՐՏԵՐ, ՔԱՐԹ-ԱՏՐԷՍՆԵՐ ԵՒ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ ԴԻՒՐԱՄԱՏՉԵԼԻ ԵՆ

ԱՄԷՆ ՕՐ ՄԻՆՉԵՒ ԿԷՍ ԳԻՇԵՐ ՈՒ ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐՆ ԱԼ ԲԱՑ Է ՏՊԱՐԱՆԸ
ԳԻՍԱՂԸ ՊԷՏՔ ԷՐ ՏՊԱԳՐՈՒՆԱՐ

ՖԷՆԻՔՍ
ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ
Ապահովագրական Ընկերութիւն

Հաստատեալ ի Բարիզ 1828—1829

Վանտոմի հրապարակ, թիւ 9 սեփական շէնքին մէջ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Մինչեւ 1900ի վերջը հատուցեալ վնասներ	252	Միլիոն ֆրանք
1900ին գանձուած ապահովագին	21	» »
Դրամագլուխ և պահեստ	107	» »
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ 1900ին	19	Միլիառ »

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ

Մինչեւ 1900ի վերջը հատուցեալ վնասներ	120	Միլիոն Ֆրանք
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ 1900ին	260	» »
Դրամագլուխ և պահեստ	153	» »
1900ին գանձուած ապահովագին	17	» »

Արեւելքի համար մասնաւոր սակացոյց զեղչեալ գիներով։ Նպաստաւոր պայմաններ անհամեմատ կերպով աւելի գերազանց քան ուրիշ ո՛ և է ընկերութեան պայմանները։ Շահաբաժիններու տարուէ տարի անմիջական վճարում, որով ի՛նքնին ապահովագրուողը ՁԵՌՆ են այն վնասներէն և յուսախաբութիւններէն, որոց կ'ենթարկուին միշտ այն անձինք, որ Շահաբաժիններու բարդման (accumulation des bénéfices) ՑՆՈՐԻ և ՎՆԱՍԱԿԱՐ դրութեամբ գործող ընկերութեանց կ'ապահովագրուին։

Ընկերութեան դրամատունն է ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՆ

Թուրքիոյ և Արեւելքի Ընդհ. Տնօրէնութիւն
Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, Թօփհանէ փողոց, Օսմ. Պանքայի դիմաց
Գործակալութիւններ Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներու մէջ։

ԲԱԹ ՏԸ ՆԱՖԷ ՏԸԼԱՆԿՐԸՆԻԷ

PATE DE NAFÉ
DELANGRENIER

Շատախորժելի չաքարահատ մըն է ընդդէմ կուրծքի հիւանդութեանց։ Բարիզի Ֆաքիւլթէին ու հիւանդանոցներուն 40է աւելի բժիշկներուն կողմէ հաչակուած է իբր շատ ազդեցիկ դեղ մը ընդդէմ ՀԱԶԻ, ՅՕՏԱՑԱՒԻ ու ՊՐՕՆՇԻԹԻ։

Տըլանկրընիէ մարքան պահանջել։

Կը գտնուի ամէն դեղարաններու մէջ։

21—30

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ
ԱՄԵՆԱՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԱՆԿԱՐԵՒՈՐ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵՆԱՑ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Զուտ փոխադարձ, հիմնեալ 1845ին

1902 Յունուար 1ին ապահովագրուած գումար՝ Ֆր. 1,506,000,000.

1901ին ապահովագրեալներուն եղած փոխատուութիւններ՝ Ֆր. 34,000,000

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ 600,000էն աւելի ապահովագրեալներ ունի, որոնք կը կազմեն Ընկերութիւնը և որոնց կը պատկանի բոլոր շահերը։ 1901ին ապահովագրեալներուն վճարուած շահաբաժիններ՝ Ֆր. 17,500,000։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ ապահովագրական պայմանները մինչեւ հիմա ուրիշ ոչ և է ընկերութենէ կը յանձնուած քաջլանքներէն աւելի [illegible]

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔ 4 առ 100 տոկոսաբեր [illegible]

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ճ. ՈՒ. ՀՈՒԻՏՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Ընդհ. Գործակալ
Ա. ՋՈՒՀԱՃԵԱՆ
Պոլիս, Հուիթօլ խան
Վոյվոտա փողոց, Վէրթայնա խան
Ղալաթիա

ԱՆՈՒՇԱՀՈՏ ՁԿԱՆ ԻՒՂ

Հիւանդութենէ ապաքինողներու, տկար կազմ ունեցողներու, արեան ապականութեան եւ մորթի հիւանդութեան ենթարկուողներուն ու կուրծքի տկարութենէ տառապողներու՝ ձկան իւղ կը յանձնարարեն. սակայն՝ ձկան իւղին անախորժ հոտն ու զզուելի համը կը գանեցնեն զայն գործածողները, որոնք կամ զարշանքով կը խմեն եւ կամ կը ստիպուին բնաւ չի խմել։ Ֆրանսայի բժշկական կաճառին տօքթէօռ ԲՈՒՐԹՈԼ, Նոր ձկան իւղ մը պատրաստած է ԲՈՒՐԹՈԼԻ ՁԿԱՆ ԻՒՂ անունով, որ հասարակ ձկան իւղերու զզուեցուցիչ համէն ու հոտէն զերծ է բոլորովին. խիստ անուշ համ ունի եւ անուշիկ, եղեւնի ու մանիշակի հոտ կը զգացնէ, ինչ որ բացառիկ դիւրութիւն մըն է գործածելու։ Ո՛չ խմելու ատեն, ո՛չ ալ անկէ ետք բնաւ զզուանք չի զգար խմողը։ Բժիշկները միաձայնութեամբ կը յանձնարարեն ԲՈՒՐԹՈԼԻ ԱՆՈՒՇԱՀԱՄ ՁԿԱՆ ԻՒՂԸ, որ միեւնոյն ժամանակ ազդեցիկ եւ փորձուած դարման է դժուարաչնչութեան, կուրծքի խլուածքներու, հարբուխի, կուրծքի տկարութեան եւ մինչեւ իսկ կրնայ առաջքն առնել թոքախտին։ Ամէն ճաշէ առաջ մէկմէկ դգալ առնել պէտք է։

Կը ծախուի Պահճէ գաբու Բիւյիւքեան դեղարանը։ Սուլթան Համամ Մեզիքի Լինոս եւ Պօնթիջիանոսի դեղի մթերանոցները եւ ամէն մեծ դեղարաններու մէջ։

796 39—52

ԱՌՈՂՋՈՒԹԵԱՆ ԴԵՂԱՀԱՏԵՐ

Անոնք որ ակնդութեան ենթակայ են ու չեն փափաքիր դարման մը ընել ապահովապէս ինքզինքնին կը թունաւորեն անզգայաբար, որովհետեւ կենսականները եթէ բնութեան օրէնքին հակառակ, օրերով ստամոքսին և աղիքներուն մէջ մնալով հոտին, նեխին փոխանակ մարմնոյն սնունդ մատակարարելու, թունաւոր միքրոպներ կարտադրեն որոնք արեան մէջ խառնուելով կամաց կամաց կը թունաւորեն զայն։ Հետեւաբար արիւնը կ'ապականի և տխրեցնելի պակաս, դժուարամարսութիւն, ստամոքսի տկարութիւն, գլխու ցաւ և պտոյտ, ձեռնադրութիւն, անախորժ կու գայ յաճախ ակնդութիւն ունեցողներուն վրայ։ Բարիզի առաջնակարգ բժիշկներէն Տօքթ. Ֆրանք ակնդութիւնը, պասուրը և ատոնցմէ ծագում առած հիւանդութիւնները հիմնովին բուժելով, շատ մը վտանգներու առաջքը առնելու նպատակով հնարած է ՏՕՔԹ. ՖՐԱՆՔԻ ԱՌՈՂՋՈՒԹԵԱՆ ԴԵՂԱՀԱՏԵՐԸ որոնք եթէ կանոնաւոր կերպով գործածուին, ստամոքսն ու աղիքներ իրենց առողջութիւնը գտնելով ներդաշնակ դիւրաւ կը մարսեն ու ՊՆ-ԴՈՒԹԻՒՆԸ կ'անհետի։

Տօքթ. Ֆրանքի առողջութեան դեղահատերը կը ծախուին Կ. Պոլսոյ և գաւառներու դեղարաններուն և դեղի մթերանոցներուն մէջ։

479

VIN DE BUGEAUD

TONI-NUTRITIF au QUINQUINA et au CACAO

ՊԻՒԺՕՅԻ ԳԻՆԻ
ԿԱՐԳՎԻՉ, ՍՆՆԴԱՐԱՐ, ՇԻՆՈՒԱԾ ՔԻՆ ՔԻՆԱՅՈՎ ԵՒ ՔԱՔԱՅՈՎ

Կարմիր գինիէն լաւագոյնը։ Կը վերանորոգէ արիւնը, ուժերը, կը դիւրացնէ մարսողութիւնը, կը գրգռէ ախորժակը, կը կազդուրէ ստամոքսային գործարանները, մէկ խօսքով կը յարմարի բոլոր տկար ու յոգնած մարդոց։

ՊԻՒԺՕՅԻ ԳԻՆԻՆ կը գտնուի բոլոր առաջնակարգ դեղարաններու մէջ։

ԸՆԴՀ. ՄԹԵՐԱՆՈՑ. — P. LEBEAULT & Cie
5, Rue Bourg-l'Abbé, PARIS

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ
Վեհափառ Սուլթանին Կայսերական Իրատէով
Որ կը կէ 2/14 Օգոստ 1892 Թուականը
(20 Մէֆէր 1310)

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Հրդեհի արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին Կ. ՊՈԼԻՍ Եէնի խան, Բաղչէ գաբու Ղալաթիա

Գործակալ, Պոլսոյ կողմը Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղը Եէնի ճամի Համալը փողոց Օսմ. Նախակառան դէմը։

Դեր-գործակալ Պոլսոյ կողմը Պ. Ի. Ջասօխ
Մարբուչճըլար Չարշըը խան. Թիւ 21

Ընկերութիւնը գործակալներ կը փնտռէ Թուրքիոյ այն ամէն քաղաքներու համար, ուր ներկայացուցիչ չունի։

194

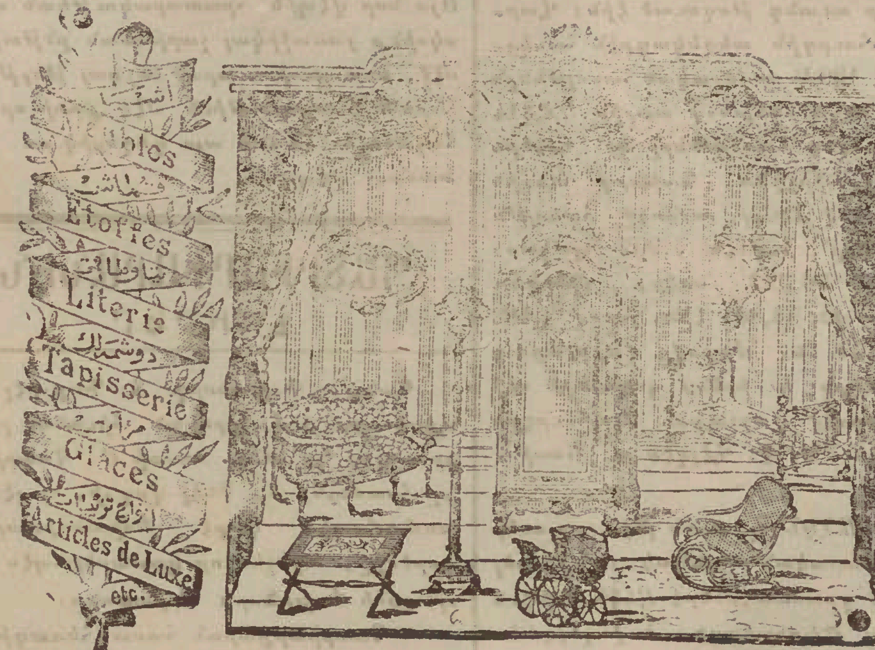

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐՈՒ
ԺՈՐԺ ԲՍԱԼԹԻԻ

ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐՈՒ ԵՒ ԿԱՀԱԳՈՐԾՈՒԹԵԱՆ

Բերա, Գալաթիսարայ փողոց, քաղաքապետութեան շէնքին դիմաց

ՎԱՃԱՌՈՒՄ

Ննջասենեակներու, սրահներու, ճաշասրահներու յատուկ կարասեաց։ Ամերիկեան աթոռներ։ Իտալիոյ մեծագոյն գործարաններու կարասիներու մթերանոց (գործարանի գնով վաճառում)։ Ամբողջական կահաւորում տուներու, պալատներու, գրասենեակներու եւայլն։

744 ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆ 38—52

ՍԻՆԿԵՐ
ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՅԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

THE SINGER MANUFACTURING Co

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են եւ բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 400է աւելի պատւոյ վկայական եւ ոսկեդրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուններուն մէջ։

Բերա (1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց Թիւ 343 եւ 343 կրկին
(2. » » Կալաթա Սէրայի դիմաց։
Կալաթա (1. Սինկէր խան Թիւնէլի առեւ
(2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։
Պոլիս (1. Սուլթան Համամ Թիւ 2
(2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց Թիւ 13։
Սկիւտար Չարշը պօյը, Թիւ 120։

Դասերը եւ նորոգութիւնները ձրի։ Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, Թիւ 343 եւ 343 կրկին, Սարգիս պէյ Տիւզ Ճլուի տունը։

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒ

Ընդհ. Հլլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Գոմօ	1497	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Րօզարիօ	186
Ալէբօ	3607	Գօնկօ	2906	Կրօտօնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սարֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գորսօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Ցիրիօ	1735
Արիոսզօ	2272	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1581	Միրատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Բասանօ	1822	Տօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սոքէօ	1200
Բորտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հօրացիօ	3600	Մօնդէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Բրավօ	1076	Տրազօ	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Բրիւնօ	841	Տինամօ	504	Իտօ	2354	Նէրօ	1083	Թօրիօ	3827
Բըֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտանօ	5540	Օդիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէյսօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ժիւնօ	1080	Օթէլլօ	4036	Թօրրինօ	487
Գալիպսօ	1337	Էրազօ	1841	Քլէօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլլինօ	2307	Բալէրմօ	1637	Վասրօ	1914
Գազօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօմօ	1700	Բօլօ	510	Վօլօ	1289
Զիրքալօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Րիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2896
Սիթէրօ	1831	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէբանդօ	2272	Րինալտօ	1663	Եէտօ	1850
Գիլօ	2697	Կալիկէօ	3060	Լիվօրնօ	1843	Րօլլօ	1613	Զէբօ	1200
Գոլոշատօ	4235	Կիզանօ	1243	Լօրէնցօ	3191	Րօմէօ	1789		

Հօրասիօ շոգենաւը, նաւապետ Քրոֆթ, ընդհանուր վաճառքով Հլլէն հոս հասած է։

Դիմել առ գործակալը Ճ. ՀԻԼՏ ԷՆՐԻՔՕՑ
Թիւ 23—24 Քէօչէք Միւլք խան. Ղալաթիա

377

ՌՈՊԵՐԹ Յ. ԱՐՄԵՆԵԱՆ
Ծնաւր ատամնաբոյժ Փարիզի
[illegible]

Աղքատաց ձրի 490

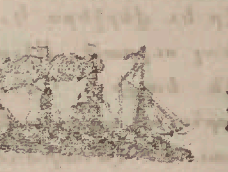

COMP RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւններ

Գշ.	18/3	Օտեսա ժամը 4ին յետ միջօրէի
Դշ.	19/4	Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ, հաղորդակցութիւն Աղեքսանդրիայէն Բոր-Սայիտ, Եաֆա, Պէյրութ, Թարապուլուս-Շամ.
Դշ.	19/4	Պուրկազ, Վառնա, Օտեսա ժամ 3ին յետ միջօրէի․
Եշ.	20/5	Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ, Բաթում ժամը 8ին միջօրէէն առաջ։
Եշ.	20/5	Սեվաստաբոլ ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Ուր.	21/6	Օտէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Շբ.	22/7	Տարտանել, Միտիլի, Իզմիր, Քիոս, Թարապլուս-Շամ, Պէյրութ, Եաֆա, Բոր-Սայիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ից յետ միջօրէի։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԶԵԱՆ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՄԵԿՆՈՒՄՆ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Մարտ 9ին Միւնկրէլի, Անատ. եզերքէն։
» 10ին Անատոլի, Մոսկովայէն։

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Մարտ 10ին Միւնկրէլի, ուղղ. Մոսկովա։
» 11ին Անատոլի, Օտեսա, Տրապիզոն, Բաթում և Նովօ ռոսիա։

Տոմսեր տրուին Բաթումի համար։
Առաջին կարգ 265 Ֆրանք, Երկրորդ 175 Ֆրանք [illegible]

516 Թ. ՐԸՋԻՒԼ

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվըրբուլի եւ Պոլսոյ միջեւ բանող շոգ.

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Վիքթորիան	10500	Ցլավիա	3500
Առմէնիան	10500	Էմիրշիրն	3500
Բէօդրիան	10500	Արրժ.ըն	3000
Լանքասդրիան	9000	Ալճէրիան	3500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գօլօմպիան	8000	ԱԹէնիան	2500
Ճօրճիան	8000	Անտալուզիան	2500
Քեսդրնիան	8000	Ալգօնկին	2500
Ֆրրէնիան	8000	Լէսպիան	2000
Ձալէրնիան	3700	Մինեօ	800
Վավօնիան	3700	Օրօրոօ	800
Ձլամինիան	3700	Լէսպօն	80
Ձաւզիան	3500		

[illegible] 24 ժամ առաջ։

ԷԾՎԱՐ ԼԱՑՈՒԴԻՆ
Ղալաթիա, [illegible]

800

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

Որէ ամիսը երկու անգամ կը բանին Լիվըրբուլի եւ Պոլսոյ միջեւ

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Իվէրնիա	18900	Պրիվանիա	5598
Սաքսոնիա	18900	Քաթալոնիա	4841
Լուքանիա	12950	Վէրիա	3229
Քամբանիա	12950	Բավիա	2945
Ուլթոնիա	8845	Թիրիա	2936
Ումպրիա	8128	Սիբրիա	2935
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	2552
Սերվիա	7392	Ալէբբօ	2181
Ուլթոնիա	7269	Շէրպուրկ	161

Շէրպուրկ շոգենաւը, նաւապետ Քէրքինէս, ընդհանուր վաճառքով Լիվըրբուլէն հոս կը սպասուի մարտ 1/14ին։

Դիմել առ ՃՈԼԻ Ե ՍԻՉԸՐ
Joly et Seagor
Մէյմէնէթ խան, Թիւ 6, 7, 8 Ղալաթիա, Պանքա փողոց

255

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվըրբուլի, Պոլսոյ Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող շոգենաւք.

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Րամսէս	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէֆթիս	2400
Թէպըր	3000	Օսայրիս	2250
Քեանորուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարոս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Կասըրնի	1500
Մարիոթիս	2500	Կիւլէտ	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՈՒԻԹՈԼ Ե ԸՆԿ.
Ուիթոլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ Ե ԸՆԿ.
Լիվըրբուլ

194 21

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԽՈՒՍՈՒՖԵԱՆ